Nº 292. Aº 1859.

DONDERDAG 8 DECEMBER.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is *f* 24 's jaars of *f* 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaren en Postkantoren abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat Wijk 10, Nº 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels . . *f* 1.—
Iedere regel meer . . . . - 0.20
Andere Advertentien per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

BUITENLAND.

LONDEN den 6 December.

De Perzische gezant Hussau Ali Khan had laatstleden zaturdag een onderhoud met lord J. Russell, om vóór zijne afreis afscheid van dien Minister te nemen.

— In twee landhuishoudkundige vergaderingen, op verschillende plaatsen gehouden, is de zaak der vrijwilligers door leden der behoudende partij ter sprake gebragt. De Hertog van Rutland legde in eene dier bijeenkomsten het volste vertrouwen op Keizer Napoleon aan den dag, maar drong daarom niet minder op eene krachtige wapening en het aanwerven van vrijwilligers aan. Eene gelijkluidende taal, de uiting van vertrouwen echter daargelaten, werd elders door de heeren Ker Seymer en Sturt en door lord Carzon gevoerd, zoodat uit alles blijkt hoe, in weerwil der vreedzame wending die de zaken genomen hebben, de algemeene geest voor de verdedigende beweging gestemd blijft.

— Te Southampton scheepten zich dezer dagen 318 landverhuizers naar de Kaap de Goede Hoop aan boord van het schip Tudor in. De kosten van overbrenging worden door het Koloniaal Gouvernement betaald, hetwelk in den loop van dit jaar reeds 4051 personen kosteloos derwaarts heeft doen komen, diegenen niet medegerekend wier reiskosten ten deele door henzelven betaald zijn.

— In het artikel van den Morning Post, waarvan reeds per telegraaf gewag werd gemaakt, wordt beweerd dat in den regel het Congres niet zal worden zamengesteld uit de Ministers van buitenlandsche zaken der verschillende Mogendheden; dat welligt Prins Gortschakoff er voor Rusland zitting zal nemen, maar dat noch de graaf von Rechberg, noch lord John Russell Weenen of Londen zullen verlaten om persoonlijk aan de conferentien deel te nemen. Wat den Paus betreft, het is nog niet zeker of hij in het geheel vertegenwoordigd zal worden en nog twijfelachtiger of het door den kardinaal Antonelli zal zijn. Het blad meent verder dat de graaf de Cavour Koning Victor Emmanuel zal vertegenwoordigen. Ook hoopt het orgaan van lord Palmerston dat de heer Buoncompagni ten spoedigste uit elk van de Midden-Italiaansche Staten krachtige en bekwame mannen zal kiezen om de regten van Italië voor de verzamelde vertegenwoordigers van Europa te handhaven.

De Morning Post beweert dat de Engelsche Regering alles zal aanwenden om eene vreedzame oplossing der Italiaansche questie te bevorderen en nimmer den terugkeer der Vorsten zal in de hand werken, die hun troon zoo te regt verloren hebben. De vrede, welke wij kunnen helpen stichten, zegt het blad, moet niet de kiem van een toekomstigen oorlog in zich bevatten. Het overwigt van Oostenrijk zoowel als de inmenging van Frankrijk moet voorkomen en de beslissing over hun lot aan de Italianen zelf overgelaten worden. Wij hebben, beweert de Post, niets anders te doen dan te zorgen dat het gebouw stevig gegrondvest en opgetrokken worde, opdat het de voorbijgangers niet bedreige en de bewoners er geen fabriek van kaarsen in oprigten, waarvan een vonk elk oogenblik eene voor hen zelf en anderen noodlottige ontploffing kan veroorzaken. Het doel der Italianen, — de vorming van een krachtig Italiaansch Koningrijk onder den schepter van een Italiaansch Vorst, — moet ook het doel zijn van alle pogingen der Britsche diplomatie op het aanstaande Congres, opdat aan de wereld bewezen worde dat Engeland nooit iets anders op het oog heeft gehad en nog heeft dan den vooruitgang en het heil van Italië en den duurzamen vrede van Europa.

— Door het overlijden van den Toskaanschen gezant, markies de Lajatico, zullen de door hem aangevangen onderhandelingen tot het sluiten eener geldleening van ongeveer een en een vierde millioen ten behoeve van Toskane vooreerst geschorst moeten blijven.

PARIJS den 6 December.
(*Particuliere Correspondentie.*)

Het incident, door het verzet van den heer Ricasoli in de questie van het regentschap in Italië ontstaan, is thans definitief opgeheven en wel op eene wijze, die in zeker opzigt tegen den wensch van Piemont is. De heer Buoncompagni is tot gouverneur-generaal van de ligue der Midden-Italiaansche Staten benoemd, maar de heer Ricasoli blijft president van het voorloopig bewind van Toskane en de heer Farini blijft dictator over de drie andere Staten. De magt van den heer Buoncompagni is dus beperkt tot het bestuur over de strijdkrachten der Ligue en over hare diplomatieke betrekkingen met het buitenland. Welke Mogendheden echter zullen het gezag van den heer Buoncompagni erkennen en waarheen zal de Ligue ambassadeurs zenden? De Ligue toch is niets dan een bewind van overgang.

Piemont heeft dus moeten toegeven ten gevolge van eene questie van personen en wanneer men zich op het standpunt plaatst van de nationale partij, door Piemont vertegenwoordigd, moet men erkennen dat deze concessie eene wijze handeling is geweest. Wanneer men anders te werk gegaan ware zou er eene scheuring hebben kunnen ontstaan. Het wachtwoord der nationale partij in Italië, getrouwelijk herhaald door de Engelsche dagbladen, is thans: de oprigting van een Etrurisch Koningrijk onder een Italiaanschen Vorst.

Tot heden hebben alleen Oostenrijk, Pruissen en Engeland geantwoord op de oproepingsbrieven door Frankrijk verzonden.

Engeland zal vertegenwoordigd worden door lord Cowley en lord Woodehouse, onder-secretaris van staat in het Kabinet van lord Palmerston en ambassadeur in Rusland na den vrede van Parijs. Behalve dat men in Engeland beducht was voor de personaliteit van lord Palmerston, begrijpt men er zeer goed dat men geen hoofdrol op het Congres van 1860 vervullen zal, zoo als op die van 1815 en 1855—56. Men laat zich dus vertegenwoordigen door diplomaten van den tweeden rang, opdat de nederlaag — zoo er eene nederlaag wordt geleden — niet een hooggeplaatst hoofd treffe.

Oostenrijk zal, wat ook de Engelsche bladen mogen beweren, door den graaf von Rechberg en den Prins von Metternich vertegenwoordigd worden. Pruissen door de heeren von Schleinitz en Pourtalès.

Men weet thans op hoedanige wijze de laatste hinderpalen, door Oostenrijk opgeworpen, uit den weg zijn geruimd geworden. Toen lord Cowley den 28 november uit Londen was teruggekeerd had hij eene conferentie met graaf Walewski en werden zij het geheel eens. Graaf Walewski had vervolgens eene bijeenkomst met Prins Metternich, die verklaarde dat het regentschap van den heer Buoncompagni een beletsel was voor het Congres.

De Minister van buitenlandsche zaken stelde daarop met den heer Metternich de uitdrukkingen op van het Oostenrijksche protest tegen genoemd regentschap, hetwelk in de uitnoodigingsbrieven, door Oostenrijk verzonden, moest opgenomen worden. Denzelfden avond vertrok de heer Walewski naar Compiègne en bragt den volgenden morgen van daar de toestemming des Keizers mede. Van nu af had Oostenrijk geene tegenwerpingen meer en de brieven, door de beide Mogendheden afgezonden, zijn geheel eensluidend, behoudens het protest voorkomende in die van Oostenrijk.

De baron Talleyrand, achterneef van den beroemden staatsman van dien naam, zal tot ambassadeur te Turijn worden benoemd in plaats van den heer de la Tour d'Auvergne.

De kardinaal Wiseman, opperhoofd der Katholieke Kerk in Engeland, is te Parijs aangekomen, ten einde zich met andere aldaar vereenigde hoofden der Katholieke partij te verstaan.

Heden morgen heeft de begrafenis plaats gehad van den heer Lenormant, oud-professor aan het *Collège de France*, waar hij de plaats van den heer Guizot had vervangen. Daar de heer Lenormant op eens een zeer ultramontaansch karakter aan zijn onderwijs gegeven en daardoor eenige ongeregeldheden veroorzaakt had, had hij zijne lessen moeten staken. Al de hoofden der Katholieke partij en zelfs mgr. Dupanloup, bisschop van Orléans, woonden de plegtigheid bij.

De Faubourg St.Germain verkeert in heftige gemoedsbeweging. De heer S......., een rijk bankier, die het vertrouwen genoot van de eerste familien onzer aristocratie, is totaal fout. Men zegt dat hij gevlugt is en dat de leden van de administratie der bank in deze zaak gecompromitteerd zijn.

De heer Lacroix, redacteur van den Messager de Paris, heeft den heer Dumont, een van de eigenaren van het blad, voor de correctionele regtbank doen dagvaarden wegens met moedwil toegebragte slagen.

Men spreekt ook veel van een hevig tooneel dat gisteren in de Opera moet hebben plaats gegrepen tusschen den markies de Gallifet, officier der guides, onlangs gehuwd met mej. Ch. Laffitte, en den generaal markies de Lauriston, oud legitimist, een grijsaard van 69 jaren. Laatstgenoemde schijnt mevrouw de Gallifet hoogst vrijpostig met zijn lorgnet te hebben vervolgd en men zegt dat er hevige woorden en klappen tusschen de beide heeren gevolgd zijn. Waarschijnlijk zal er heden een duel hebben plaats gehad; ik heb echter niets van den afloop vernomen.

— De diplomatieke diners hebben in deze hoofdstad weder een aanvang genomen. Gisteren gaf de Russische gezant een diner, waaraan de ambassadeurs van Pruissen en Wurtemberg, benevens eenige andere diplomaten en aanzienlijke personen, deel namen.

— De heer Kleczowski, eerste secretaris der Fransche ambassade in China, is naar Londen vertrokken.

— De eerste schepen der Chinesche expeditie hebben van een gunstigen wind gebruik gemaakt om Toulon te verlaten.

— Reeds is gemeld dat de zaak der bewuste brochure van den heer de Girardin in eene uitspraak van niet ontvankelijkheid is geëindigd. Eene tweede nu door hem uitgegevene brochure is een brief aan den heer Delangle, niet alleen tot den Minister van justitie maar tevens tot den regts- en wetgeleerde gerigt. De heer de Girardin verdedigt daarin die zinsneden in zijn eerste geschrift, welke hem de beschuldiging van het beleedigen des Keizers berokkend hebben, onder anderen door daarmede overeenstemmende zinsneden, uit des Keizers eigen werken geput, aan te halen. Het lijdt geen twijfel of de uitgaaf van dit tweede vlugschrift zal niet belemmerd worden, nu de vervolging tegen het eerste gestaakt is.

— Het antwoord op de bekende regtsgeleerde vragen van den graaf d'Haussonville in den Courrier du Dimanche is door den heer Dufaure gesteld en door den heer Odilon Barrot goedgekeurd. Het voornemen zou bestaan om deze consultatie door een groot aantal leden der Fransche balie te doen medeteekenen.

— Aan de Triester Zeitung wordt uit Milaan geschreven: „ Dat de Lombarden een moeijelijk te regeren geslacht zijn, daarvan kan de Piemontesche Regering zich dagelijks overtuigen: Men vindt hier partijen van de meest verschillende kleuren. Zelfs eene Oostenrijksche partij heeft zich gevormd, die hare bijeenkomsten in een bekend koffijhuis houdt en volstrekt geen geheim van hare sympathiën en antipathiën maakt. De Republikeinsche partij is echter, zoowel ten opzigte van hare talrijkheid als van haren zedelijken invloed, de grootste schrik der Regering. Het duidelijkst bleek dit op den dag toen het ontslag van Garibaldi hier bekend werd. Als een loopend vuur verspreidde dat berigt zich door de stad en weldra doorkruisten schreeuwende groepen de straten, waarbij het niet aan stormachtige vivats' voor Garibaldi, evenmin aan den kreet: leve de Vrijheid! zelfs niet aan dien van: weg met den Koning! weg met de verraders! ontbrak. Voor het regeringspaleis verzamelden zich talrijke groepen, die door fluiten en sissen hun gevoel lucht gaven, en in sommige prentenwinkels werden zelfs de afbeeldingen des Konings beschimpt en met slijk geworpen. De bezetting was geconsigneerd. Zij het nu dat het de beweging aan aanvoerders ontbrak, of dat zij nog niet rijp was, het gewoel hield later op, om voor een dof gemompel plaats te maken. Tot haar geluk liet de Regering geene arrestatien doen, maar gedroeg zich geheel lijdelijk." Dit berigt kan geheel of ten deele waar zijn, de bron die het levert in aanmerking genomen zal het nogtans voorzigtig zijn daaraan geen onvoorwaardelijk geloof te hechten, zoo lang het van een anderen kant niet nader wordt bevestigd.

— Door verschillende dagbladen is beweerd dat de Paus verklaard zou hebben zich op het Congres niet te zullen doen vertegenwoordigen, tenzij men hem vooraf de onschendbaarheid zijner Staten waarborgde: zelfs gaven zij daarbij verslag van de onderhandelingen, daarover tusschen de Pauselijke en de Fransche Regeringen gevoerd. Dit alles wordt nu, en naar men meent van goederhand, tegengesproken. Een ander gerucht zeide dat de Paus zich na het ontslag van Garibaldi minder verontrust betoonde, en derhalve ook veel minder geneigd om de door hem beloofde hervormingen toe te staan. Ook dit wordt van dezelfde zijde ontkend en gezegd dat Z. H. niets van de inwilligingen teruggetrokken heeft, door hem in zijne laatste ontmoetingen met den hertog de Grammont beloofd, en welke aan de Fransche Regering billijk en voldoende hebben toegeschenen.

BRUSSEL den 7 December.

Wanneer Katholieke bladen, die niet in Frankrijk verschijnen, correspondentiën uit Italië en voornamelijk uit Rome bevatten, dan vindt men daarin doorgaans de houding en de staatkunde van Keizer Napoleon III vrij wat strenger en van het Katholieke standpunt gezien, meer naar waarheid en onverbloemder beoordeeld, dan in die bladen, welke zich zonder ophouden het zwaard van Damokles, in de gedaante van eene waarschuwing wegens „ oneerbiedige en beleedigende beschouwing der Keizerlijke politiek," boven het hoofd zien zweven.

Zoo wordt nu o. a. weder in het Journal de Bruxelles aan het berigt uit Rome van eene vergadering van het heilig collegie, omtrent welker beraadslagingen echter niets is uitgelekt, eene beschouwing vastgeknoopt van Keizer Napoleons houding tegenover het regentschap, en daarvan gezegd dat zij een helder licht werpt op den toestand van het oogenblik en de betrekkingen des Keizers met de Italiaansche revolutie. Door zijne agenten en door zijn vriend Cipriani wist Napoleon zeer goed wat de uitslag zou zijn der beraadslaging van de vergaderingen der „ rebellen." Toch werd er niets gedaan om dien uitslag te voorkomen. De tegenspraak die er verder ligt tusschen de afwijzing van het regentschap door den Prins van Carignan en diens delegatie van den heer Buoncompagni noemt de correspondent eene „ bewonderenswaardige logica, wel geschikt om den aanlegger van den Italiaanschen oorlog, den opsteller van het programma van Milaan en van den vrede van Villafranca, te behagen."

De regent neemt aan, de regent weigert, de regent benoemt Buoncompagni, Buoncompagni vertrekt, Buoncompagni staakt zijne reis, Buoncompagni reist verder, — de telegraafdraden van Compiègne doen de Piemontesche marionnetten bewegen naar welgevallen.

Die invloed van Napoleon steunt op de zwakheid der Italianen, zijne overwinningen op Oostenrijk en een Fransch leger in het Schiereiland. Maar waarom dan met dien invloed, zoo vraagt de briefschrijver, al hetgeen in Italië gebeurd is niet voorkomen; waarom den „ verrader" Buoncompagni over Midden-Italië regent laten spelen, onder voorwendsel van de orde te handhaven, terwijl eenige Fransche regementen die taak met eere zouden volbragt hebben, zonder daarom noch meer noch minder dan Piemont de voorwaarde van non-interventie te schenden?

Die arme Fransche soldaten, in al hunne brieven vragen zij: wie wordt er bedrogen?

Vroeger, vervolgt de briefschrijver, kon men zich op het woord der wettige Koningen verlaten; vroeger was er eene Fransche, even als eene Engelsche politiek. Goed of slecht, — men wist althans waar men zich aan te houden had. Maar wat is de politieke traditie van Napoleon III? Eene jeugd, gekenmerkt door revolutionnaire ondernemingen; buitensporige droomen, gedurende zijne gevangenis en ballingschap; geduchte eeden aan het treurig régime der republiek van 1848; meineed en coup d'état; daarna betuigingen van vrede en tegelijk een oorlog zonder gevolgen; na den aanslag van Orsini wederom betuigingen van vrede en een nieuwen oorlog, tegen den wil van Europa begonnen en eensklaps ter wille van Europa gestaakt; eindelijk (wat ons als Katholieken het meest raakt, zegt de briefschrijver) herhaalde betuigingen aan den Paus en redevoeringen vol devotie, terwijl hij allerlei heiligschennis laat begaan, het hof van Rome vervolgt met lastige en onbillijke vertoogen, Pius IX aan de anarchie dreigt over te leveren en hem door den heer Walewski in diens circulaire laat honen.

Het is mogelijk dat er groote bekwaamheid schuilt in al die tegenstrijdigheden, maar zeker is zij niet van dien aard dat zij Gode kan behagen en Europa voor onheil bewaren.

Ten slotte wordt in deze correspondentie nog den allerongunstigsten indruk geschetst, door de passage in de circulaire van graaf Walewski, betreffende de hervormingen, welke de Paus voornemens zou zijn in te voeren, te Rome te weeg gebragt, en herinnerd aan de bekende teregtwijzing in het officiële dagblad van Rome. De Koning van Sardinie wordt beklaagd wegens de ongelukkige positie, waarin hij door de revolutie, den graaf de Cavour en zijn Keizerlijken bondgenoot is gebragt, en de brief besloten met de uitdrukking van het vertrouwen dat de H. Vader, die op bovennatuurlijke hulpmiddelen mag bouwen, veilig zijn weg zal bewandelen.

— Het Evangelisch Protestantsch Consistorie alhier heeft aan de Gravin de Mérode, presidente der commissie voor eene loterij, welke ten voordeele der vrouwelijke weeskinderen in het Koningrijk zal gehouden worden, het verzoek gerigt dat de Protestantsche weezen een deel van de opbrengst dier loterij zullen mogen genieten. Gelijk verzoek is door het Israëlitisch Consistorie alhier ingediend. Beider poging grondt zich hierop dat in de oproeping der commissie van geene geloofsbelijdenis der weezen, voor welke de loterij bestemd is, gewag wordt gemaakt.

Per Telegraaf.

BATAVIA den 23 October.

Het tweede expeditie-korps vertrok gisteren naar Boni.

Men vreest voor een opstand op Java. Alle Europeanen zijn gewapend.

De inboorlingen vreezen voor eene gewelddadige transportatie naar Boni.

Op Banda is eene zamenzwering tegen den resident ontdekt.

[Deze depêche vereischt allezins nadere bevestiging, ook om het duistere dat daarin heerscht nopens de vrees der inboorlingen voor eene gewelddadige transportatie naar Boni. Wij hebben echter gemeend haar terstond te moeten mededeelen, maar voegen er de opmerking bij dat zij ons niet is geworden van onzen correspondent, die ons steeds de handels- en scheepvaartberigten doet seinen.]

LONDEN den 7 December.

Per telegraaf zijn alhier tijdingen ontvangen uit China, Japan, Engelsch Indië en Australië.

Te Shanghaï was den 21 october de wissel op Londen 68. Te Canton was de handel den 28sten dier maand stil; Thee was flaauw. Te Hong-Kong was den 29sten de wissel op Londen 410; vrachten waren flaauw.

Te Nagasaki verkeerde de handel den 21 october in eene betere stemming. Den 22 februarij zal een Japansch Gezantschap naar Washington afreizen.

Te Manilla den 22 october de handel flaauw; wissel op Londen 43. — Te Singapore den 5 november wissel op Londen 49. Vrachten lager. — Te Madras den 14 november Suiker met levendigen handel; Kurpah gezocht. — Te Calcutta den 14den wissel op Londen $2\frac{5}{8}$ a $2\frac{7}{8}$. — Te Bombay den 15den de wissel op Londen $2\frac{3}{4}$ a $2/1\frac{1}{4}$. Vrachten hooger.

Te Melbourne den 17 october de handel stil. Geldmarkt vast. Wol meer gezocht. Huiden lager.

Tweede depêche.

De Hungarian heeft tijdingen aangebragt uit New-York van den 25sten ll.

Door den generaal Scott was voorgeslagen de zaak van het eiland San Juan zoo mogelijk bij te leggen.

Te New-York wissel op Londen 110. Fondsen levendiger; Illinois $85\frac{1}{4}$. — Tabak en Vrachten gezocht. Koffij vast. Tarwe en Meel hooger. Katoen middling $11\frac{1}{4}$ c.

Te New-Orleans den 24sten ll. Katoen middling 11 a $11\frac{1}{4}$ c.

(*Derde depêche.*)

De Daily News spreekt het berigt van den Nord tegen, dat de Engelsche schuldvordering aan Spanje nu wegens de Marokkaansche questie is te berde gebragt. Zij dagteekent reeds van het bewind van lord Malmesbury en Spanje heeft die schuld ook erkend.

PARIJS den 7 December.

De Pays deelt heden avond mede, dat berigt is ontvangen van de toetreding van Rusland en Portugal tot het Congres.

Ter beurs sloten heden de 3 pct. Fransche fondsen 69.75 zonder coupon.

FRANKFORT den 7 December.

De commissie uit den Bondsdag heeft de grondslagen vastgesteld in de questie der openbaarmaking van de verslagen der zittingen.

De beurs was heden zeer vast met levendigen omzet.

ROME den 2 December.

De zitting van den Staatsraad is door den kardinaal di Pietro als voorzitter geopend. De commissie voor finantiën is heden door den Paus ontvangen; de kardinaal Savelli, haar voorzitter, heeft de wenschen der vergadering ontvouwd. Z. H. antwoordde te zullen overwegen of hij daaraan kon voldoen.

NAPELS den 3 December.

De kommandeur Maniscalco, directeur-generaal der politie in Sicilië, is den 27 november te Palermo op het plein der hoofdkerk, waar hij zich met zijne vrouw en kinderen bevond, door een dolksteek getroffen.

De moordenaar was goed gekleed; hij is ontkomen. De wond is van ernstigen aard, maar welligt niet doodelijk.

Men was beducht, dat deze aanslag door een opstand zou worden gevolgd, doch zulks is het geval niet geweest.

MADRID den 5 December.

Het officiële blad deelt heden het uitvoerige bulletin mede van het gevecht op den 24 november.

Het weder belemmert de inscheping te Cadix van den belegerings-artillerie-trein, van 800 muilezels en van 1500 paarden.

LONDEN den 7 December.

KOFFIJ prijshoudend. — THEE. Ord. Congo 13¾ a 14 d. Van de heden in veiling aangeboden 10,000 k. is slechts weinig verk. — SUIKER minder levendig. — RIJST vast, doch met weinig handel. — IJZER 54/6. — TALK. 54/6 a 55/6. — GRANEN flaauw. — OLIE N. Lijn- 27.9, Raap- 36, Palm- 46, Patent- 39¼.

LIVERPOOL den 7 December.

KATOEN. 8000 b. afgedaan tot ⅛ d. lagere prijzen.

BERLIJN den 7 December.

ROGGE per Dec. 48¼, per Voorjaar 47½ th. — RAAPOLIE per Dec. 10½, April/Mei 11⅜ th.

ANTWERPEN den 7 December.

KOFFIJ en SUIKER vast. — GRANEN. Witte Tarwe ƒ 12¾ en roode ƒ 13. Rogge ƒ 8⅜.

PARIJS den 7 December.

Frankrijk 3 pc. 69.85 zonder coupon; dito 4½ pc. 96.50. Crediet Mob. 813. Spanje 1¼ pc. 33½; dito Binnenl. 3 pc. 43½.

LONDEN den 7 December.

De 3 pc. Geconsolid 97¼ Rusland 5 pc. 109⅞. Spanje 1¼ pc. 33½ a ¾. Portugal 3 pc. 46½. Mexico 3 pc. 22⅝. Peru 4½ pc. 92, dito Doll. Bonds 81. Venezuela 4½ pc. 28¾ a 29, dito Uitgest. 14¾ a 15. Ecuador N. 1 pc. 14 a ½. Holland 2½ pc. 65½. Ilinois Shares 61 a 62.

WEENEN den 7 December.

Nationale Metalliek 5 pc. 78.80. Metalliek 5 pc. 73.30. Wissel Londen ƒ 123.20.

FRANKFORT den 7 December.

Metalliek 5 pc. 56; dito Nationale 5 pc. 60⅞ Spanje 1¼ pc. 32⅛; dito 3 pc. 42⅜.

ANTWERPEN den 7 December.

Spanje 1¼ pc. 32⅜; dito Binnenl. 3 pc. 42⅞. Metall. 5 pc. 57½; dito Nation. 5 pc. 61¼.

BINNENLAND.

'sGRAVENHAGE den 7 December.

Tegen Nieuwjaar zal Z. M. de Koning weder alhier terugkeeren.

— Morgen zal H. M. de Koningin-Weduwe in deze residentie arriveren.

— In de zitting van den Gemeenteraad alhier van heden is het ontwerp der algemeene politieverordening aangenomen met 29 stemmen tegen 1, die van den heer de Pinto.

— De Hooge Raad der Nederlanden heeft bij arrest van heden verworpen de voorziening in cassatie ingesteld tegen een arrest van het Hof in Limburg door M. M. Stahl, M. M. Welters, huisvrouw van P. H. Vossen, en P. Schmitz, waarbij zij ieder tot 3 jaren gevangenisstraf zijn verwezen, de eerste wegens diefstal in dienstbaarheid en de beide anderen wegens medepligtigheid daaraan. — Voorts heeft de advocaat-generaal mr. Römer geconcludeerd tot vernietiging van een arrest van het Hof van Noordholland, waarbij J. J. Ruder, gewezen brievenbesteller te Amsterdam, is schuldig verklaard aan het, als agent der Hooge Regering, verduisteren van eene acte of bescheid, hem als zoodanig in bewaring en ter zake van zijnen post overgegeven, en deswege veroordeeld tot vijf jaren tuchthuisstraf, met verwijzing der zaak naar een aangrenzend Hof om op de bestaande acte van beschuldiging op nieuw te worden onderzocht en afgedaan. Die conclusie steunde daarop dat het arrest niet behoorlijk met redenen is omkleed en dat op eene der bestanddeelen van het misdrijf, in de acte van beschuldiging vermeld, niet behoorlijk is uitspraak gedaan. — De uitspraak is bepaald op 20 dezer.

— Het stoffelijk overschot van C. A. Gunkel, gepensioneerd generaal-majoor, is heden ochtend ter aarde besteld.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Woensdag 7 December.

Heden heeft de Tweede Kamer in de eerste plaats voortgezet en ten einde gebragt de discussie over het wetsontwerp tot vaststelling van het

VIde HOOFDSTUK DER STAATSBEGROOTING
(*Hervormde Eeredienst enz.*)

De onder - artt. 1 – 16 werden zonder discussie goedgekeurd.

Daarna stelde de heer *de Poorter* voor om een nieuw art. 16*a* in te lasschen van den navolgenden inhoud: „voor de Christelijke Afgescheiden erkende gemeenten ƒ 6000"; dit amendement werd door den spreker voorgesteld naar aanleiding van de te dier zake gisteren gevoerde discussie, bevelende de voorsteller zijn voorstel aan uit het dubbele oogpunt van billijkheid en regtvaardigheid.

De heer *van Akerlaken* had met verrassing het gedane voorstel vernomen; ofschoon het hem minder verwonderd heeft, dat het voorstel van den heer de Poorter was uitgegaan. Wat kon, had hij zich afgevraagd, het motief zijn dat tot dit voorstel bewogen had. Het punt van regt had de voorsteller laten varen om nu alleen van billijkheid te spreken. Spreker mogt niet aannemen dat een motief van lokaal belang tot grondslag van het voorstel lag: dit zou anders grond genoeg opleveren om het voorstel te doen verwerpen. Wat de zaak zelve betreft, ontkende de spreker, dat er gronden van regt of billijkheid aanwezig zouden zijn om aan de Christelijke Afgescheiden gemeenten toe te kennen tegemoetkoming uit 's Lands kas. Wat het regt betreft schrijft art. 168 der Grondwet voor, aan welke godsdienstige gezindheden toelagen moeten worden gegeven, zijnde die welke tijdens de invoering der Grondwet in 1815 reeds bestonden, en eene grondwettige bepaling die het noodzakelijk gevolg was van de eerbiediging van verkregen regten. De tweede alinea van dat art. sloeg mede op die leeraars van die vroeger bestaan hebbende gezindheden. Er bestond dus zijns inziens geen de minste grondwettige grond waarop dergelijke bijdragen zouden kunnen worden verleend. Ook gronden van billijkheid waren er niet aanwezig. Toen jaren geleden vervolgingen werden ingesteld tegen de Christelijke Afgescheidenen had hij de handelingen der toenmalige Regering afgekeurd, maar hij mag niet ontkennen dat de handelingen van velen dier afgescheidenen aanleiding tot vervolging gegeven hebben. Velen der toenmalige *agitateurs* verklaarde later berouwhebbend, dat zij verkeerd gehandeld hadden. Hij kon dan ook geen brevet van onschuld uitreiken aan de *agitateurs* van dien tijd. Daarna heeft het Gouvernement een beteren weg ingeslagen: men kende aan de Afgescheidenen de bevoegdheid toe, om zelfstandige gemeenten te vestigen, maar onder de uitdrukkelijke voorwaarde, dat zij geen aanspraak konden maken hetzij op de bezittingen der Herv. Kerk, hetzij op ondersteuning uit 's Rijks schatkist. De Afgescheidenen wisten dus dat zij op ondersteuning geene aanspraak hadden en inderdaad hebben zij er geene aanspraak op gemaakt, dan nadat in de Kamer daarop was aangedrongen. Doch er was nog meer. Spreker meende dat het verleenen van die ondersteuning zou zijn in strijd met de Grondwet. Art. 168 noemde met name de gezindheden op, aan welke subsidie kon worden verleend, en nu beweerde de spreker dat die bepaling niet kon worden uitgestrekt tot gezindheden, welke tijdens de Grondwet van 1815 niet bestonden. In ieder geval kon men een grondwettig vraagstuk van zoo groot gewigt niet uitmaken bij een eenvoudig amendement; het zou aan een behoorlijk onderzoek moeten worden onderworpen, en en al nam de Kamer aan dat men de zaak bij amendement beslissen kon, dan nog zou het voorstel vooraf naar de afdeelingen moeten worden verzonden. Ten slotte verheugde de spreker zich in het gedane voorstel, omdat hij vertrouwde dat de stemming die daarover zou worden uitgebragt, de Kamer en den Minister voor langen tijd zouden bevrijden van aandrang op dit punt.

De heer *de Poorter* weerde van zich af het verwijt dat zijn voorstel lokaal belang op het oog zou hebben; hij had niet anders dan het algemeen belang, dan de billijkheid en regtvaardigheid op het oog. Ook vereenigde hij zich niet met de uitlegging die de vorige spreker aan de tweede alinea van art. 168 der Grondwet had gegeven. Hij meende dat die alinea niet verbood om de ondersteuning ook te verleenen aan leeraren van andere kerkgenootschappen.

De heer *van Nispen van Sevenaer* (voor zooveel hoorbaar) betreurde het, dat het voorstel in dit oogenblik was gedaan. Wanneer bovendien dergelijk voorstel geschieden moest, dan achtte hij het niet wenschelijk, dat het uitging van de zijde waarvan het nu was uitgegaan. Wij leefden in een Land waar de beste bedoelingen tot botsingen en schokken aanleiding konden geven. Wanneer dergelijke teedere punten in de Kamer ter sprake kwamen, behoorden zij niet uit te gaan van Roomsch Katholieken. Hij zou over de zaak zelve niet in bijzonderheden treden, maar meende dat men haar op dit oogenblik moest laten rusten, ofschoon hij veel zou kunnen afdingen op de gronden, die aangevoerd waren ter bestrijding van het voorstel.

De heer *Mackay* was mede door het amendement verrast. Hij zag er ook in een bewijs van welwillendheid; bijna zou hij gezegd hebben een bewijs van medelijden. Maar hij geloofde, dat de tijd welligt nog niet was gekomen om deze zaak bij amendement te beslissen; men moest haar aan de Regering overlaten. Hij ging zelfs verder. Hij geloofde dat het wijzer ware om de discussie op dit punt te sluiten. Hij was in de Kamer gekomen midden in de rede van den heer van Akerlaken; hij zou die rede niet beantwoorden, maar alleen zeggen dat ze wat krachtig was en eene opeenhooping van argumenten, die sedert jaren waren verzameld. Eene discussie op dit oogenblik over deze teedere zaak was haar evenmin voordeelig, als hij geloofde dat zij aan de Kamer welgevallig zou zijn.

De heer *de Poorter* verklaarde daarop, na den loop dien de discussien genomen hadden, en onder betuiging dat het zijne bedoeling niet was geweest een twistappel in de Kamer te werpen, zijn amendement in te trekken, tevens den wensch uitdrukkende dat de Minister de zaak in ernstige overweging nemen mogt.

De behandeling van de overige artt. van dit hoofdstuk lokte enkele verklaringen van den Minister uit, die op het volgende nederkomen:

1°. op eene vraag van den heer *Godefroi* verklaarde de Minister, dat het de bedoeling der Regering was om op de volgende begrooting de subsidien voor de Israëlitische godsdienstige scholen zoodanig te regelen, dat zij zouden zijn overeenkomstig de wet op het lager onderwijs, die geene subsidie voor het maatschappelijk onderrigt toestond.

2°. op den wensch van den heer van Hoëvell om de pensioenen der leeraren bij de Hervormde Kerk geregeld te zien bij de wet, en op diens verwondering dat de regeling nog niet had plaats gegrepen, antwoordde de *Minister,* dat hij zich bezig hield met de zaak, doch dat hij een termijn van voltooijing niet kon stellen. De wet stond met historische, staatsregterlijke en finantiële bijzonderheden in verband, en hij zette zijn moeijelijken arbeid rustig voort zonder overhaasting, overtuigd dat het beter ware thans van werkeloosheid te worden beschuldigd, dan later van regten en belangen verwaarloosd te hebben.

3°, op de vraag van den heer *Elout,* of de Minister onder de onvoorziene uitgaven gerekend had op de proceskosten die voortvloeijen konden uit den raad gisteren door den Minister gegeven aan de gemeenten der Herv. Kerk, om zich ten aanzien van het collatieregt tot den regter te wenden, gaf de Minister het antwoord, dat hij zoodanigen raad niet had gegeven. De Minister had alleen te kennen gegeven dat de regtsgeldigheid van de besluiten waarop het collatieregt bestaat, geen onderwerp van debatten in de Kamer kon uitmaken, omdat de beslissing alleen van den regter afhing. Hij had aan de gemeenten te minder een raad gegeven, omdat hij inderdaad geloofde, dat er slechts weinige gemeenten waren, die uit eigen beweging tegen dat collatieregt zouden opkomen.

Het hoofdstuk werd daarna *aangenomen* met 54 tegen 4 stemmen.

Tegen stemden de heeren van Eck, Reinders, Westerhoff en Hengst.

BERAADSLAGING OVER HOOFDSTUK VII.
(*Roomsch Katholieke Eeredienst.*)

De heer *Minister van Finantien* verklaarde, bij ongesteldheid van den betrokken Minister, de verdediging van dit hoofdstuk op zich te hebben genomen, ook omdat blijkens het verslag der Kamer tegen dat hoofdstuk slechts eene enkele opmerking was gemaakt. Deze bestond daarin, dat men eene aanhoudende voortzetting van verhooging van uitgaven vreesde. De Minister kon verklaren dat de regeling van het parochiale kerkwezen binnen een of twee jaren zou zijn volbragt, en dat alsdan het cijfer der begrooting voor goed een maximum zou hebben bereikt.

Niemand over het hoofdstuk het woord vragende, wordt het in stemming gebragt en *aangenomen* met 54 tegen 5 stemmen.

Tegen stemden de heeren Reinders, van Eck, Westerhoff, Hengst en van der Veen.

Eindelijk heeft de Kamer in behandeling genomen het VIIIste Hoofdstuk der Staatsbegrooting (*Departement van Marine.*)

Aan de algemeene beraadslaging nam in de eerste plaats deel de heer *van Franck*, die in een betoog trad 1°. van de onvoldoende kennis, die de Staten-Generaal hadden van het stelsel, dat de Minister van Marine zich voorstelde uit te voeren, daar die Minister niet blootlegde hoe vele schepen van elk charter noodig, en binnen hoevele jaren zij afgebouwd zouden zijn; 2°, van de noodzakelijkheid om aan te bouwen eenige snelvarende schepen met vol stoomvermogen: 3°, van de vrees dat de aanbouw van nieuwe schepen geen gelijken tred hield met den duur van de bestaande schepen.

Daarna hield de heer *Hugenholtz* eene uitvoerige rede, waarin hij 1°, schetste de moeijelijke positie, waarin de verbetering onzer marine zich bevond, ten gevolge van den toestand van overgang, die in het geheele zeewezen aanwezig was; 2°, den twijfel opperde, of wel naar een vast stelsel met den aanbouw van nieuwe schepen werd te werk gegaan, en of wel het materieel voor onze defensie grootendeels aanwezig was, en 3°, de stelling ontwikkelde, dat hetgeen geproduceerd werd hoogstens zoo veel bedroeg als gewoonlijk moest worden aangebouwd, om op gelijke sterkte te blijven; zoodat hij vreesde dat men binnen kort, met meer regt dan vroeger, zou moeten verklaren, dat onze marine in verval was.

De *Minister van Marine* heeft daarop de verschillende bedenkingen beantwoord, waarna de heeren *van Franck* en *Hugenholtz* repliceerden en de heer *van Hoëvell* aandrong op de verdere fnuiking van den zeeroof in den O. I. Archipel, waaromtrent de *Minister van Kolonien* eenige inlichtingen gaf. Daarna is de algemeene beraadslaging gesloten.

De onder-artt. 1 tot en met 24 werden aangenomen, nadat eenige ondergeschikte punten werden ter sprake gebragt. De Vergadering is daarna verdaagd tot morgen ochtend ten 11 ure, als wanneer het eerst de questie van het Dok te Willemsoord aan de orde is.

[*Van het laatste gedeelte dezer zitting deelen wij in ons volgend N°. een uitvoeriger verslag mede.*]

ROTTERDAM den 7 December.

Onder de giften en legaten, in het Maandberigt van het Nederlandsche Zendelinggenootschap voor december 1859 vermeld, wordt een legaat van wijlen mejufvrouw Henrietta Wilhelmina Hoog te Rotterdam, tot het aanzienlijk bedrag van ƒ 1000 aangetroffen.

Z. M. heeft bewilliging verleend tot verlenging van den duur der te Rotterdam gevestigde Zuidhollandsche Zee- en Brandverzekering-Maatschappij met een tijdvak van vijftien jaren.

Z. M. heeft aan M. Philippens, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als burgemeester der gemeente Margraten, en in zijne plaats benoemd J. W. Brouwers.

Z. M. heeft den kapitein H. H. J. de Ponthier, van het regement grenadiers en jagers, op zijne aanvrage, op grond van ligchaamsgebreken, op pensioen gesteld, en het bedrag daarvan bepaald op ƒ 1035.

Heden is in het Nieuwe Diep binnengekomen Zr. Ms. stoomschip Amsterdam, kommandant kapit. luit. ter zee A. D. S. Clarkson, van Java en de Kaap de Goede Hoop.

De audientie van den Minister van Marine zal op vrijdag den 9 dezer geen plaats hebben.

In het belang der zaak laten wij hier volgen eene dezer dagen verspreide circulaire nopens de Maatschappij van Weldadigheid.

FREDERIKSOORD, December 1859.

Niemand zal het eene betwistbare stelling heeten, dat de Maatschappij van Weldadigheid de eerste plaats bekleedt onder de vele inrigtingen tot verbetering van den toestand der lagere volksklasse, welke Nederland kan aanwijzen. Deze Maatschappij, reeds in het jaar 1818 opgerigt, als eene particuliere instelling om behoeftigen in landbouwende koloniën op de nuttigste en minst kostbare wijze productieven arbeid te doen verrigten, was allengs bijna geheel ontaard in een Staats-armbestuur. De groote subsidiën, welke zij van 's Rijks wege ontving, het toezigt dat 's Lands Regering over haar uitoefende, de inmenging met de voor de gemeenten zoo drukkende verzorging der bedelaars, hebben de giften en contributiën, die men gewoon was jaarlijks voor haar af te zonderen, sterk doen verminderen en het getal bijdragende leden van 18,000 tot omstreeks 6000 doen dalen. Thans is aan de Maatschappij van Weldadigheid het karakter van particuliere instelling geheel wedergegeven en zijn de vrije koloniën afgezonderd van de gestichten, waar landloopers en bedelaars worden overgebragt, ten gevolge der scheiding tusschen de Regering en de Maatschappij van Weldadigheid, den 15 september 1859 te Amsterdam tot stand gebragt. Hierdoor is op nieuw aan ieder ingezeten van het Rijk en zijner Overzeesche bezittingen de gelegenheid gegeven, door eene jaarlijksche bijdrage van minstens ƒ 2.60, lid dezer instelling te worden, ten einde door die bijdragen het te kort van den arbeid der gevestigde of te vestigen huisgezinnen en der kosten van beheer te dekken; een te kort hetwelk ontstaat niet alleen wegens de vele bij de vestiging voor veldarbeid minder geschikte huisgezinnen, die moeijelijk in de eerste jaren geheel in hun eigen onderhoud kunnen voorzien, maar ook door dat de grond, in een der minst vruchtbare streken van ons vaderland gelegen, over het algemeen te ondankbaar is om de werkkracht te betalen in evenredigheid van den geleverden arbeid, zoodat, indien men deze evenredigheid streng in acht neemt, het loon daalt beneden het peil waarvoor een huisgezin in zijne behoeften kan voorzien. Dit verlies op den arbeid moet worden aangezuiverd, zonder nog te gewagen van rampen en misgewassen, onafscheidelijk aan het landbouwbedrijf verbonden.

De ondergeteekenden door HH. afgevaardigden van verschillende afdeelingen tot commissarissen der Maatschappij van Weldadigheid benoemd, nadat de scheiding en verevening der oude Maatschappij buiten hen was geschied, hebben lang geaarzeld eer zij besluiten konden deze geheel belanglooze en toch moeitevolle betrekking aan te nemen. Zij beseften ten volle de vele en groote bezwaren aan die taak verbonden en achtten ze bijna onoverkomelijk. De gedachte aan den grooten liefdadigheidszin onzer Natie en de zucht om eene laatste poging te wagen, ten einde deze vroeger zoo gevierde instelling in het leven te behouden en te beletten dat de vele in de koloniën gevestigde huisgezinnen ten laste hunner geboorteplaatsen zouden komen, hebben hen ten slotte bewogen de handen aan den arbeid te slaan en de eens genomene proeve, in weerwil van de vele misrekeningen en teleurstellingen, voort te zetten, zoodat zij den 15den september jl. het bestuur van den heer Gecommitteerde der Regering hebben overgenomen. Zij wenschen echter vóór alles openlijk te verklaren, dat het behoud dezer inrigting in de eerste plaats afhangt van den omvang der particuliere liefdadigheid, van het ruimschoots deelnemen aan het lidmaatschap.

Alvorens tot deze oproeping aan de Nederlandsche Natie over te gaan, hebben commissarissen gemeend zich ernstig te moeten afvragen: Mogen zij nieuwe geldelijke offers vragen? is er vooruitzigt dat de Maatschappij kan blijven bestaan? Het overwegen dezer vragen heeft hen gebragt tot het besluiten om noodwendige vereenvoudiging en bezuinigingen in te voeren. het handhaven der beginselen in de verbindtenissen opgenomen, het beloonen van den arbeid zoo veel mogelijk naar zijne waarde. Den toestand der kolonisten meer in overeenstemming te brengen, behoudens noodzakelijke tucht, met dien van het Maatschappelijk leven, staat daarmede naauw in verband. Commissarissen hebben de overtuiging erlangd, dat wanneer van deze hoofdbeginselen niet wordt afgeweken, zij aanspraak mogen maken op de belangstelling der Natie. Wil zij nu, door het behoud dezer inrigting, medewerken tot verbetering van den toestand der lagere volksklasse, dan moeten allen die daartoe eenigzins in staat zijn tot het lidmaatschap toetreden. Commissarissen vragen derhalve niet enkel van de vermogenden in Nederland verdubbeling hunner contributiën, maar ook de liefdegaven van den kleinen burger en het penningske der weduwe; wanneer deze hun niet worden ontzegd, dan, maar dan ook alleen is het voortdurend bestaan dezer echt nationale zaak mogelijk, die door vreemdelingen hoog wordt geroemd, het bewijs levert van den liefdadigheidszin, den ondernemingsgeest en den volhardenden ijver van ons volk, heilzaam werkt op de vergrooting van den rijkdom van onzen bodem en krachtig bijdraagt tot vermeerdering der landhuishoudelijke kennis in het algemeen. Van u, landgenooten, hangt enkel af de beslissing of de Maatschappij van Weldadigheid in het leven zal blijven, daar zij van Gouvernementswege op geen subsidie kan rekenen. Mogten commissarissen zich hebben bedrogen in de verwachting die zij koesteren, van de voortdurende belangstelling der Natie, met betrekking tot deze zaak, welke zij voorstaan, dan is de ontbinding der Maatschappij onvermijdelijk en zullen de gemeenten nog meer den druk van het armwezen ondervinden. Zien zij daarentegen door eene algemeene deelneming de finantiële bezwaren der Maatschappij opgeheven, zij zullen zich gelukkig achten de hun opgedragene taak niet te hebben afgewezen maar aanvaard, en noch moeite noch tijd ontzien om te pogen, met Gods zegen, te beantwoorden aan het in hen gestelde vertrouwen, der nieuwe verjeugde instelling levenskrachten te schenken, om langs dezen weg de armoede voor te komen en te beteugelen, een werk van liefdadigheid, dat met de welvaart van het maatschappelijk leven in het naauwste verband staat en de belangstelling van een ieder vordert, die het welzijn van zijn Land ter harte neemt.

Commissarissen der Maatschappij van Weldadigheid,
O. R. VAN ANDRINGA DE KEMPENAER,
President.
P. VAN DER VEEN.
G. A. DE MEESTER.
W. F. HESHUYZEN.
J. J. DE LA BASSECOUR CAAN,
Secretaris.

Uit het vroeger medegedeelde zestal predikanten heeft de algemeene kerkeraad der Ned. Herv. gemeente te Utrecht het volgende drietal geformeerd: dd. B. J. H. Taats, te Middelburg; D. Chantepie de la Saussaye, te Leyden, en J. C. Verhoeff, te Amersfoort.

— Gisteren nacht ontstond ten huize van den voerman L. van den Berg, aan den Pruimendijk onder Ridderkerk, een hevige brand, waardoor in korten tijd de woning met schuur en wagenkeet werd in de asch gelegd. De brand schijnt ontstaan te zijn in de afzonderlijk staande en met vlas gevulde wagenkeet. De behuizingen, alsmede het vlas, toebehoorende aan den vlasboer A. van der Dinden, waren verzekerd, doch niets van den inboedel enz.

— In de jongste zitting van den Gemeenteraad te Leyden is een adres ingekomen van de heeren J. H. J. Driessen en J. I. van Wensen, ter bekoming van gemeentegrond op en bij de Verwerstraat, ten einde aldaar eene katoenspinnerij op te rigten.

— Aan de Leydsche Hoogeschool promoveerden heden in de geneeskunde de heeren W. C. Posthumus Meyjes, geboren te Rhenen, na verdediging van een akademisch proefschrift over traumatische beleedigingen der wervelkolom, en L. Scheltema Beduin, geboren te Amsterdam, na verdediging van een akademisch proefschrift over kwikinwrijvingen bij konstitutionnele syphilis.

— Het munt- en penningkabinet der Leydsche Hoogeschool is onlangs aanmerkelijk verrijkt geworden met een door welwillende tusschenkomst van Zijne Exc. den Minister van Koloniën bezorgd geschenk uit Nederlandsch Indië, bestaande, onder anderen, uit eene gouden medaille van Prins Maurits 1615, hangende aan een zware keten van hetzelfde metaal (vroegere belooning van krijgslieden wegens heldendaden te land en ter zee); eene unieke medaille ter eere der de Witten; de zeldzame penningen op de uitvaart van Prins Willem IV, afgebeeld in het vervolg op v. Loon (n.° 308 en 309); verder met een aantal gouden en zilveren Europesche en Perzische munten; onder deze laatste van den befaamden Nadir Schach; van Mogolsche Sultans in Hindostan, enz. enz. Van eene andere zijde ontving het kabinet eenige Russische munten, alsmede de medailles op den dood van Keizer Nicolaas en de troonsbestijging van Z. M. Alexander II; eindelijk van den heer C. W. Wijsman jr., den zilveren roebel met de afbeelding van het standbeeld ter nagedachtenis van Keizer Nicolaas I in julij ll. te St. Petersburg opgerigt, en door dien heer van zijne reis naar het Noorden voor het kabinet medegebragt. Door aankoopen in de laatste jaren, vooral echter door achtereenvolgende hoogst belangrijke geschenken, is het kabinet der Hoogeschool thans, na het Petersburgsche, een der rijkste, zoo niet het rijkste, in Portugesche en Oud-Braziliaansche medailles en munten onder de Europesche kabinetten buiten Portugal. Wat de koperen munten van alle Landen betreft, is het kabinet waarschijnlijk mede een der rijkste van alle bestaande.

— Uit de armbesturen der verschillende godsdienstige gezindheden te Leyden heeft zich eene commissie gevormd, ten einde onderzoek te doen naar den toestand der jeugdige werklieden in de verschillende fabrieken, en maatregelen aan te wenden tot bevordering der verstandelijke en zedelijke ontwikkeling der aldaar arbeidende jongens en meisjes.

— Dezer dagen zijn van Amsterdam, door tusschenkomst van de heeren M. Kaufmann en Co., agenten voor de heeren G. en E. Ratcliff te Birmingham, naar Oost-Indië verzonden twee prachtige, door laatstgenoemde heeren vervaardigde lichtkroonen, geheel van geslepen kristal en ieder voor 250 kaarslichten. Zij zijn bestemd voor een Oostersch Vorst.

— Burgemeester en Wethouders van Amsterdam hebben de ingezetenen weder tot voorzigtigheid aangemaand bij het gebruik van anijszaad, daar te dier stede zoodanig zaad aanwezig is, dat met de hoogst vergiftige vruchtjes van gevlekten scheerling (conium maculatum) is vermengd.

— Ll. zaturdag middag zijn door de sleepboot de Klok weder drie verdedigingsvaartuigen te Vlissingen binnengebragt, komende van Dordrecht, alwaar zij voor rekening van het Rijk vervaardigd zijn.

— In den morgen van den 4 dezer is te Middelburg brand ontstaan in de gazfabriek op het Molenwater aldaar, en wel in een gebouwtje onmiddellijk aan de eigenlijke fabriek grenzende. Spoedig was men den brand meester. De schade is zeer gering.

— Den 2 dezer zijn te Nistelrode (Noordbrabant) twee boerenwoningen, toebehoorende aan A. van Haandel en D. van Geffen, geheel afgebrand: zekere Johanna van de Ven, die een der huizen bewoonde, is daarbij omgekomen.

— De sterfte te Zwolle is in de afgeloopen maand tot het aanzienlijk getal van 90 geklommen, waaronder 72 kinderen. De heerschende mazelen hebben daartoe vooral bijgedragen. In gewone tijden zijn de sterfgevallen aldaar gemiddeld 35 per maand.

— Ll. vrijdag avond is te Lutten aan de Dedemsvaart weder eene arbeiderswoning afgebrand: men heeft nagenoeg niets kunnen redden, zoodat de bewoners bijna van alles beroofd zijn. Ware de wind een weinig meer noordelijk geweest, dan had de nieuwe kerk der Christelijk Afgescheidenen aldaar, die den vorigen zondag was ingewijd, benevens de daarnaast staande gebouwen, bij gebrek aan brandspuiten, in groot gevaar verkeerd.

— Uit hoofde van het groot aantal zieken in de koloniën van Veenhuizen, is de officier van gezondheid 3de klasse J. van Lier uit Groningen derwaarts gedetacheerd.

— Van den 26sten ll. tot en met den 2 dezer zijn in de provincie Friesland 12 runderen aan de besmettelijke longziekte gestorven en 10 door die ziekte aangetaste runderen voor rekening der eigenaars afgemaakt, bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert den 1 januarij dezes jaars 2412.

— Volgens berigt uit West-Indië zou Zr. Ms. korvet Pegasus, liggende te Suriname, naar Curaçao vertrekken om Zr. Ms. brik de Zeehond aldaar af te lossen, welke laatste bodem naar Suriname terugkeert en door de korvet Heldin, thans zeilklaar liggende te Hellevoetsluis, zal worden afgelost, wordende alsdan de Zeehond omstreeks de maand mei van het volgend jaar in het Nieuwe Diep terugverwacht. (*A. C.*)

Kunstnieuws.

Den leden der alhier gevestigde afdeeling van de Maatschappij tot bevordering der toonkunst wacht binnen kort een belangrijk kunstgenot. Op vrijdag den 16 dezer namelijk zal, naar wij vernemen, eene uitvoering in de zaal der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, door de Zangvereeniging, onder leiding van den heer Verhulst, gehouden worden. Het programma voor die Soirée bevat de volgende belangrijke stukken, waarvan het eerst- en laatstgenoemde dan alhier voor de eerste maal zullen worden ten gehoore gebragt: 1.° Mirjams Siegesgesang, sopraan-solo, met koor en pianoforte, van Franz Schubert. 2.° Drie balladen voor koor, van J. J. H. Verhulst. 3.° Der Rose Pilgerfahrt, voor solostemmen en koor met pianoforte van Rob. Schumann. De sopraan-solo's zullen, naar wij vernemen, worden gezongen door mejufvrouw Froschhard, loffelijk bekende zangeres uit Amsterdam, en de overige solo-partijen door verschillende der verdienstelijkste leden van de zangvereeniging.

Met belangstelling mogen de leden der afdeeling, die dan (met hunne dames) uitsluitend toegang zullen hebben, deze uitvoering te gemoet zien. Onzerzijds hopen wij tot verhooging dier belangstelling zooveel mogelijk bij te dragen en nemen ons daartoe voor, omtrent den inhoud der te vertolken kunstwerken nog vóór de uitvoering een en ander mede te deelen.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 7 December.

OVERLEDEN: W. Ermerens, z., 2 j. — E. Vermaas, d., 8 j. — A. E. van den Muysenbergh, vrouw van N. M. Dobbeleer, 54 j. — T. Huygen, man van P. van Antwerpen, 58 j. — D. van der Borch, d., 2 m. — M. J. Gerritsen, d., 1 m. — J. J. Belle, jm., 26 j. — J. Leembuis, jm., 62 j. — J. H. M. van Gurp, z., 3 m. — W. Pippijn, jd., 21 j.

BEVALLEN: M. E. van Loon, geb. de Hoog, levenl. d. — S. M. de Jonge, geb. van Rijsoort, d. — J. Weber, geb. Christiaanse, d. — E. de Nijs, geb. van Vugt, d. — G. Wolvekamp, geb. van der Velden, d. — L. Goor, geb. de Vogel, d. — K. de Hoop, geb. Speijer, z. — K. Sanders, geb. Spijer, z. — C. M. Bomheuer von Wick, geb. Thiel, z. — J. J. van den Bosch, geb. Molenaar, z. — W. F. Looijaard, geb. Buzemeijer, d. — I. van Oordt, geb. Wijnkes, z. — C. de Haas, geb. van Zijl, d. — J. M. Hagendijk, geb. van Nieuwenburg, z.

GEHUWD: J. van Alphen, jm., 39 j., met A. van Stokkum, jd., 26 j. — H. M. van Meurs, jm., 27 j., met M. B. van der Beek, jd., 20 j. — A. J. Marijn, jm., 31 j., met C. J. Smits, jd., 20 j. — W. F. Bouwmeester, jm., 21 j., met H. C. Huybregts, jd., 36 j. — L. Wols, jm., 28 j., met Z. van Erk, wed. J. Moritz, 35 j. — W. H. Knieriem, jm., 21 j., met J. Ju, jd., 29 j. — J. Dekker, jm., 48 j., met A. J. Daverman, huisvr. van J. Friedrich, 53 j. — J. Redering, jm., 31 j., met J. van Deventer, wed. K. van Rossen, 30 j. — A. J. Mook, jm., 24 j., met K. Sybrandsz, jd., 27 j. — W. Wijnen, jm., 25 j., met C. M. Monshouwer, jd., 29 j. — L. van der Ben, jm., 25 j., met M. van Oosten, jd., 27 j. — A. W. F. van Teutem, jm., 36 j., met M. S. van der Ven, jd., 30 j. — A. van Buuren, jm., 25 j., met P. H. Firet, jd., 26 j. — A. van der Bos, jm., 39 j., met H. van Lint, jd., 43 j.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPINGEN,
IN HET NOTARISHUIS TE ROTTERDAM.

Woensdag den 7 December:

Een Tuin, enz., Keerweerlaan, 15/577; trekg. *f* 3300, daarboven *f* 340 verkocht.

Een Huis enz., Lombardstraat, 8/142; „ - 10150, verkocht.

Een Huis enz., Goudschen Singel, 13/994; „ - 4600, verkocht.

Een Pand en Erve, aan de Breedstraat en Korte Frankenstraat, 10/250, verdeeld in twee Koopen, te weten:

Koop 1, Breedstraat, ... „ - 9050.

Koop 2, Korte Frankenstraat, ... „ - 2200.

Een Huis enz., Hoogstraat, 11/317; ... „ - 7350.

Beurstijdingen.

LONDEN den 6 December.

3 pc. Cons. cont.	96⅜	a	97⅛	3 pc. Peru....	70	a	71
id. id. op tijd	97⅛	-	97¼	4½ pc. id. Urib.	83	-	84
5 pc. Oostenrijk	78	-	80	id. te New-Y.	80	-	83
4½ pc. België..	98	-	100	3 pc. Portugal.	45	-	46
5 pc. Braz. 1824	101	-	103	5 pc. Rusland.	108	-	110
id. 1829/39 ...	—	-	—	4½ pc. idem	98	-	100½
id. 4½ pc. 1852	96	-	—	3 pc. Spanje...	44½	-	45½
idem 1858....	96	-	—	1½ pc. idem...	33½	-	33¾
6 pc. Buen.-Ayr	79	-	81	idem Amort. ..	10½	-	11½
6 pc. Chili....	103	-	105	id. Cert. Coup.	4½	-	5
3 pc. idem....	73	-	76	5 pc. Sardinië.	85½	-	—
5 pc. Denemark	98	-	102	6 pc. Turkije..	77½	-	79
3 pc. idem ...	85	-	87	idem Nieuwe..	65	-	66
2½ pc. Holland.	65	-	66	4 pc. idem....	103½	-	104
4 pc. idem....	99	-	100	3 pc. Venezuela	29	-	30
Ecuador	13	-	15	idem Uitgest..	15	-	15½
id. Land-warr.	—	-	—	Wissel Amst. krt.	11.13½	a	14½.
3½ pc. Grenada.	16	-	17	idem 3 m.	11.15	-	15½.
id. Uitgestelde	4¾	-	5½	id. Rott. 3 m...	11.15	-	15½.
3 pc. Mexico.	22¾	-	23	id. Parijs kort....	25. 7½	-	15.
4½ pc. Peru...	91	-	92	idem 3 m.....	25.27½	-	35.

Binnenlandsche fondsen ondergingen eene nieuwe rijzing. Buitenlandsche met eenige weinige uitzonderingen prijshoudend. Buenos-Ayres lager op het berigt der geleden nederlaag door de troepen van dien Staat. Turksche fondsen hooger.

ROTTERDAM den 7 December.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Portugal,	Obl. 1856/7/9. 3	„	42¼		
Rusland,	dito te Londen 5	„	98¼		
„	bij Stiegl. 18555	„	99¾	99 13/16	99 13/16
„	Spoorw. Aand. *f*	„	220¼	221	221
Oostenr.,	Obl. in Metal. 2½	„	29 1/16		
„	dito dito 5	„	54 9/16	54⅝	54 9/16
„	dito Nat. Met. 5	„	58 9/16	58⅝	58 9/16
Venez.,..	Oblig. 1½	„	14 3/16		
Equador,	Obl. 1	„	13½		
Illinois,	Obligatien......7	„	81⅝		

De beurs leverde heden zoo ten aanzien van handel als variatie weinig belangrijks op, alleen waren Russische Spoorweg-Aandeelen tot hooger prijzen gevraagd.

Het Commité der Effectenhandelaren,
H. A. MARCELIS, Secretaris.

Laatste prijzen ten 3 ure: Nederlanden, Werkelijke Schuld, 2½ pc., 62⅞; dito 4 pc., 96¾. Spanje, Obligatien, binnenlandsche a 6/m., 3 pc., 42⅛. Portugal, Obligatien, 1856/59, 3 pc., 42¼, 42 5/16, 42 5/16. Oostenrijk, Metalliek, Nationale, 5 pc., 58⅝, 58¾, 58⅝; dito Oude, 5 pc., 54 11/16, 54¾. Rusland, Spoorweg-Aandeelen, *f* 221¼, *f* 222, *f* 222. Gren., Uitg. 4 15/16.

AMSTERDAM den 7 December.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.,..	Werk. Schuld 2½ pCt.		62⅛	62¾	62 3/16
„	dito dito 3	„	73⅞	74	73⅞
„	dito dito 4	„	95 13/16	96¾	96
„	Amort-Synd...3½	„			
„	Handel-Maats. 4½	„	124¼	125	
„	O. I. Leening 4	„	94¾		
„	Leen. Holl. Sp.	„			
„	Rijn-Spoorw...4½	„			
„	Maats. v. Weld. 4	„			
België,...	Cert. *Rothsch.* 2½	„	51⅞	52	
Frankrijk,	Certificaten....3	„			
Spanje,..	Buitenlands. ..1¾	„	32 9/16	32⅝	32 9/16
„	dito 3	„	43⅞		
„	Binn. a *f* 60003	„	42 3/16	42 5/16	42¼
„	Amort. Schuld.........		10¾		
„	Bew. v. Coup..........				
Portugal,	Oblig. ....3 pCt.		43¾		
„	dito 1856/59..3	„	42 3/16	42¼	
„	dito Uitgest...				
Rusland,	Obl. *Hope en C.* 5	„	104		
„	dito 1828/29..5	„	102⅜	102½	
„	Cert. 1831/33..5	„	84⅞		
„	dito 1840......4	„	80⅜	80⅝	
„	dito *Stieglitz* ..4	„	80 5/16	80½	
„	dito d.° Nieuwe 5	„	90½	90¾	
„	dito d.° 1855 N. 5	„	99¾	100	99¾
„	dito te Londen 4½	„	95¾		
„	dito v. Assign. 6	„			
„	Inschr. dito ...6	„			
Polen,....	Aand. 1835.........*f*		157½		
„	Obligatien......4 pCt.				
Pruissen,	Oblig........... 5	„	102½	102⅝	
„	Aand....... 3½	„	203		
Oostenr.,	Obl. *Goll en C.* 5	„			
„	dito dito 4	„			
„	dito Met. Oude 5	„	54 9/16	54¾	54 9/16
„	dito N. te Ams. 5	„	74		
„	dito Nat. Met. 5	„	58 9/16	58¾	58 9/16
„	dito Metall.....2½	„	29	29 1/16	29 1/16
„	Wen. Ad. fl 2504	„	272½	273	
Brazilië,	1824, £ 100, 5	„	99⅜		
Equador,	£ 100..........1	„	13⅛	13½	13¼
Venez.....	Obligatien......3	„	26¾	27	26¾
„	Uitgestelde 1½	„	14	14 3/16	14
Grenada,	Obligatien......3½	„	16⅜	16½	16⅜
„	Uitgestelde				
Mexico,..	Obligatien......3	„	20 9/16	20⅝	20⅝
Illinois,	7	„	81½		

Handel-Maatsch. op resc. 124¾, 125¾, 124¾; Rusl. Certif. te Londen 1859, 3 pc., 64 1/16; Spoorweg-Actien volgef., 5 pc., 221¼, 223, 221¼. Weener Bank-Actien *f* 846; Fr. Oostenr. Spw. Obl. bij Hope, 3 pc., *f* 123.

Beleening 3, Prolongatie 3½, Disconto 3.

Op het ontvangen van het telegrafisch berigt met tijdingen uit Batavia waren binnenl. fondsen flaauw gestemd. Van buitenl. waren Russische willig, Oostenrijksche vast en Spaansche flaauw.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 62 3/16. Spanje, 1¾ pc., 32 9/16; dito Binnenl. 3 pc., 42¼. Oostenrijk, Metall., 5 pc., 54⅝ a 54 11/16; dito Nat., 5 pc., 58⅝.

PARIJS den 6 December.

Frankrijk 3 pc. a contant 71.20, 71.10; dito op ult. 71.40, 71.45, 71.25, 71.35; dito 4½ pc. a cont. 95.50; dito op ult. 95.50. Bank-Actien —. Crediet Mobilier 810, 820, 812.10. Rusland 4½ pc. —; dito Spoorweg-Aandeelen 496,25. Napels 5 pc. 110. Spanje 1¾ pc. 33⅝; dito buitenlandsche 3 pc. oude — en nieuwe 45; dito binnenlandsche 3 pc. 43¼; dito Passive —. Oostenrijk 5 pc. —.

De stemming was heden iets minder vast dan gisteren. Men ziet echter eene nieuwe rijzing te gemoet.

Handelsberigten.

ROTTERDAM den 7 December.

SUIKER. Heden werden verkocht 1302 krjs. Java per Susanne, tot geheimen prijs.

KRENTEN. De afloop der veiling is geweest als volgt: 29/1 fusten, waarvan 6 kav. opgeh., *f* 15 a *f* 16 en 9 dito verk. *f* 12¾ a *f* 14½; 103/2 fusten verk. *f* 11¼ a *f* 12; 148 vtjs. verk. *f* 11 a *f* 14.

Van wege het Departement van Kolonien zijn medegedeeld de navolgende staten:

A. OPGAVE *van de verschillende op* Java *uit den oogst van* 1859 *reeds afgeleverde en vermoedelijk nog te leveren Gouvernements-producten, onder ultimo Junij* 1859.

PRODUCTEN.		Reeds ontvangen.	Vermoedelijk nog te ontvangen.	TOTAAL.	
Koffij	picols.	247026	567546		814572
Suiker.....	id.	„	897181	(1)	897181
Indigo.....	Amst. pd.	271820	339268		611088
Thee......	id.	588601	1252581		1841182
Kaneel	id.	77411	139870		217281
Cochenille..	id.	1692	18308	(2)	20000
Peper	id.	„	12500		12500
Tabak.....	id.	„	100000	(3)	100000

(1) Onder de bovenvermelde cijfers is mede begrepen het vermoedelijk nog te ontvangene uit de afdeeling Krawang.

De hoeveelheid, welke bovendien ter beschikking van de fabrikanten blijft, bedraagt vermoedelijk 713,832 pikols.

(2) De hoeveelheid, welke bovendien ter beschikking van de fabrikanten blijft, bedraagt vermoedelijk 1000 Amsterdamsche ponden.

(3) De hoeveelheid, bovendien ter beschikking van de ondernemers verblijvende, bedraagt (met uitzondering van de residentie Rembang) 567,500 Amsterd. ponden.

B. *Opgave der producten voor particuliere rekening op* Java *geteeld, uit den oogst van* 1859, *onder ultimo Junij* 1859.

PRODUCTEN.		Reeds ontvangen.	Vermoedelijk nog te ontvangen.	TOTAAL.	
Koffij	picols.	45431	32682	(1)	78113
Suiker	id.	78193	193427	(2)	271620
Indigo	Amst. pd.	204807	223393		428200
Kaneel....	id.	„	„		„
Cochenille..	id.	2750	47500		50250
Tabak.....	id.	„	16332	(3)	16332

(1) Onder de bovenvermelde cijfers is niet begrepen het vermoedelijk nog te ontvangene uit Soerakarta, waaromtrent eene opgave ontbreekt.

(2) Als voren, voor zoover betreft Soerakarta en Madioen. Zie voorts de aanmerking op staat litt. A.

(3) Onder de bovenvermelde cijfers zijn niet begrepen het vermoedelijk nog te ontvangene uit de resid. Rembang en uit de overige fabrieken in de residentie Soerabaija, behalve de fabriek Poerworedjo.

AMSTERDAM den 7 December.

SUIKER. Men verneemt heden de volgende belangrijke afdoeningen in Geraffineerd, als 500 ton B. en H. per maart tot *f* 37¼ a *f* 36¼ en 750 ton bij A. S. R. per januarij tot geheime prijzen.

KRUIDENIERSWAREN. De gisteren gehouden veiling is afgeloopen als volgt: 20 b. Alicantsch Anijszaad opgeh. tot *f* 37¾ a *f* 38; 500 kistj. nieuw Malaga Rozijn gedeeltelijk verkocht tot *f* 13⅞ a *f* 14; 111 kistj. nieuwe gepelde grove Valentia Amandelen verk. tot *f* 47 a *f* 47½; 314 b. gep. Rijst opgeh. tot *f* 5¾ a *f* 8¾; 3 b. ongep. dito verk. tot *f* 4¾; 6 f., 9 vaatj. Krenten verk. tot *f* 13 a *f* 15; 26/1, 40/2 kistj. Smirna Vijgen opgeh. tot *f* 12; 1 b. Molarissen verk. tot *f* 15¾; 6 k. Bristol Zeep verk. tot *f* 16½ a *f* 18; 1 k. Marseilliaansche dito verk. tot *f* 20¼; 3 v. Blaauwsel opgeh. tot *f* 10 a *f* 10¼; 2 v. Amaril verk. tot *f* 5; 1 vaatj. Engelsche Steen verk. tot *f* 3.

VETWAREN. Zuidzee-Traan *f* 32; Robben- *f* 36; Bruine Lever- *f* 42, blanke *f* 50 a *f* 56; Rondvisch per 50 Ned. ℔ *f* 14½; Ansjovis 1859r *f* 7½, 1858r *f* 8, 1850r *f* 3¾.

VEE. Kalveren: 1ste kwal. *f* 90 a *f* 110, 2de kwal. *f* 80 a *f* 100, 3de kwal. *f* 70 a *f* 90. Schapen *f* 18 a *f* 22. Varkens 42 a 46 c. per Ned. ℔.

GRANEN. Tarwe onveranderd: 129 ℔ Nassaudietsche *f* 300; 130 ℔ Bonte Poolsche *f* 300, *f* 308; 133 ℔ Jar. Bovenl. *f* 303; 126 ℔ Nieuwe dito *f* 275. Rogge wat vaster: 124 ℔ Pruiss. *f* 210; 125 ℔ Galatz *f* 210; op levering in April *f* 193, *f* 194. Gerst *f* 5 lager: Nieuwe Mannheimer *f* 205 per 1950 ℔. Haver en Boekweit zonder handel.

ZADEN enz. Koolzaad Voorjaar ½ £ lager; Noord-Holl. *f* 11¼; Eide Rubs £ 54½; op 9 v. Olie te leveren: in April e. k. £ 63½. Lijnzaad in een doen: 116 ℔ Koningsb. *f* 315; 102/103 ℔ Archangel *f* 255; 111 ℔ Calcutta *f* 315. Raapolie op 6/w. *f* 36½; vlieg. *f* 35¼; 1 Mei *f* 36½; 1 Sept. *f* 37½ a ¼. Lijnolie: op 6/w. *f* 31; Vlieg. *f* 29¾; 1 Maart *f* 30¼; 1 April *f* 30⅝; 1 Mei *f* 30⅞. Hennepolie op 6 w. *f* 37½. Raapkoeken per 1040 stuks *f* 58 a *f* 62. Lijnkoeken per 104 stuks *f* 9 a *f* 12.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. *Aangek.* 7 dec. *Curlew*, Barlow, Dublin n. Dordt
Whampoa, v. d. Hoff, Batavia
Mausstroom, Mellema, Hellevoet
Vertrokken.
Jan Daniel, Hagers, Hellevoet
Lady de Crespigny, Collier, Dordt
Mary, Bird, dito

(Z. W.)

Hellevoet. *Aang.* 6 dec. *Otter* (st.), Newc.
7 *Burger*, Bartels, dito
Holyrood (st.), Leith
Beerta Hendrika, Stuit, New-York
Marco, Richardson, Charlestown (E.)
Jan Daniel, Hagers, Brouwershaven
Vertrokken.
7 *Earl of Auckland* (st.), Londen
Eliza Blagdon, Turgoose, diro
Bordeaux (st), Bordeaux
Margaret M'Donald, Taylor, Newcastle

Bij den Kwaden Hoek ligt inkomende het Amer. schip *Kalamazoo*.

De uitgaande stoomboot. *Patras* en *Admiral Cator* liggen in de sluis, en kunnen daar niet uit, doordien de *Catharina Wilhelmina*, kapit. Popken, v. Rotterd. n. Batavia, voor de sluis in de Kanaalhaven aan den grond zit.

(Z. Z. W.)

Brielle (Z.Z.W.) *Aang.* 7 dec. *Concordia* (st.), Londen
Levant (st.), Havre
Vertrokken.
Ary Scheffer (st), Havre
Ocean Queen (st.), Hull
Norfolk (st.), Goole

Maassluis (ZW) *Aang.* 7 dec. *Three Brothers*, Gilbert, Rochester

In het gezigt eene binnenkomende Ned. tjalk, vermoedelijk de *Courier*, kap. v. d. Stolk, v. Abbeville.

Amsterdam *Vertr.* 6 dec. *Josephine*, Hofker, Suriname
Juffer Grietje, Hazewinkel, Livorno

Texel (Z. W.) *Aangek.* 6 dec. *Raphaël*, v. d. Velde Smit, Curaçao
Seppe Visser, de Jong, Londen
7 Z. M. stooms. *Amsterdam*, Clarkson, Batavia (l. v. de Simons-Baai.)
Amerika, Meermans, Suriname
Vertrokken.
7 *Onderneming*, Trip, Charlestown

Vlie *Vertrokken* 4 dec. *Regina Hillechina*, Scholtens, Tonningen

Zoltkamp *Aang.* 3 dec. *Tromp en de Ruiter*, Tromp, Holbeck

Vlissingen *Aang.* 5 dec. *St. Cloud*, Gastaldy, Callao

—o—

Triest *Vertrokken* 2 dec. *Margrietha*, Jansen, Rotterdam

Fiume *Aangekomen* 26 nov. *Alfa*, Bakker, Cardiff

Genua *Aangekomen* 1 dec. *Elsina Jantina*, Dijk, Rotterdam
2 *Maria Anna*, Rutters, Amsterdam

Bordeaux *Aang.* 5 dec. *Hollander* (st.), Rott.
Concordia, Tunteler, Grimsby

St. Nazaire *Aang.* 4 dec. *Hendrika*, Lever, Rotterdam

Kingstown *Aang.* 4 dec. *Zeemeeuw*, Sikkema, Ibraïl

Liverpool *Aangek.* 4 dec. *Wilhelmina Drent*, Kuen, Dublin

Falmouth *Binneng.* 4 dec. *Leonora*, Jongebloed, Newc. n. Alexandria
5 *Gepbiena Helena*, de Vries, Londen naar Fernambuck
Vertrokken.
5 *Filippus Cornelius*, Meeter, Londen
Terug uit zee.
4 *Collegie Voorzorg*, Hubert.
Wilh. Egberdina, Top.

Torbay *Binneng.* 4 dec. *Agatha Geertruida*, Potjewijd, Hamburg n. Lissabon

Fowey *Binneng.* 4 dec. *Margaret*, Scantlebury, Runcorn n. Zierikzee

Deal *Gepass.* 4 dec. *Oak*, Konstantinopel n. Rotterdam

Bij **Margate** *Aangek.* 5 dec. *Drie Aurelia's*, Okkes, Noorwegen n. .....

Londen *Uitgekl.* 5 dec. *Catharina Hendr.*, Faber, Rotterdam

Gravesend *Aang.* 6 dec. *Catharina*, Wiersma, Workum

Yarmouth *Aangek.* 4 dec. *Fossiena Siers*, Boiten, Nyborg

Middlesbro' *Aang.* 5 dec. *Marianne*, Tiemann, Amsterdam

Hartlepool *Aangek.* 5 dec. *Arabella*, Clark, Rott.
Havelock, Moat, dito

Sunderland *Aang.* 4 dec. *Ellen*, Hazelton, Rotterdam
5 *Clio*, White, dito

Seaham *Aangek.* 4 dec. *Harmonie*, Kayzer, Amsterdam

Shields *Aangek.* 5 dec. *James Scott*, Creig, Rotterdam
Curlew, Wayth, dito
Rosina, M'Lachlan, d.°
Alblasserwaard, von Lindern, dito
Dankbaarheid, Stasse, Dordrecht
Beurs van Groningen, Puister, Londen

Newcastle *Uitgekl.* 5 dec. *Anna Maria*, Siegers, Triest
Wilhelmina Rosalia, Meuldijk, Brouwersh.
Felix, Adden, dito
In lading.
Grietje Weemhoff, Pot, Marseille

Glasgow *Aangek.* 5 dec. *Sperwer*, Lambach, Malaga

Leith *Vertr.* 3 dec. *Pieter*, Oostervink, St. Davids

Emden *Aangek.* 30 nov. *Drei Gebrüder*, Katt, Amsterdam
Elisabeth, de Jonge, dito
Minerva, Muller, dito
Hilke de Vries, Katt, dito

Leer *Aangek.* 5 dec. *Brandenburg*, Dethmers, Koningsb.

Cuxhaven *Aangek.* 5 dec. *Aquarius*, Douwes, Lissabon

Wolgast *Vertr.* 3 dec. *Froukje*, Faber, Londen

Swinemunde *Vertr.* 2 dec. *Apollos*, Hochland, Marseille

Dantzig *Vertr.* 4 dec. *Emil*, Stockfleth, Amsterdam
Margrietha Gezina, Stuit, Rekum

Pillau *Vertrokken* 3 dec. *Alida Sinnige*, Dik, Leer

Memel *Vertr.* 3 dec. *Elisabeth Helena*, Strootman, Bremen

Gothenburg *Aang.* 1 dec. *Hendrika*, Nuisker, Hull
Uitgeklaard.
1 *Herstelling*, Bossinga, Engeland

Holbeck *Uitgekl.* 30 nov. — 2 dec. *Evadiena Geertruida*, Lezeman, Holland

Elseneur *Aangek.* 4 dec. *Orion*, Buiten, Riga n. de Maas
Jan Tross, Voogd, dito n. dito
Johannes, Arends, dito n. Amst.
Tarool, Robb, Reval n. Rotterdam
Gepasseerd.
4 *Dorothea Schmahl*, Casse, Libau n. Maas
Johannes, Mencke, Stockholm n. Rott.
Telemachus, Hazewinkel, Riga n. Antwerpen
P. C. Eleonore, Pijbes, Abo n. Noordzee
Johanna Gezina, v. d. Veen, Oostzee n. .....

Holtenau *Aangek.* 3 dec. *Æolus*, Dekker, Dantzig n. Bremen
Aurora, Harberts, Riga n. Schied.
Lambertha, Karst, dito n. Bremen
4 *Gezina Magrieta*, Bolhuis, Kiel n. Wezer

—o—

Hellevoetsluis den 7 dec. Door het Nederl. schip *Beerta Hendrika*, kapitein Stuit, heden van New-York alhier binnengekomen, is den 10 nov. op 37° 24′ NB. en 45° 58′ WL. ontmoet de Engelsche bark *Eagle*, kapit. Nelson, v. Chambros, in zinkenden staat verkeerende. Kapit. Stuit heeft de equipage, uit 14 man bestaande, aan boord genomen en haar den 16 nov. op Flores (een der Wester-Eilanden) aan wal gezet.

Harlingen 5 dec. Het Pruissisch schoenerschip *Emma*, kapt. Ahrens, van Amsterdam met stukgoederen naar Stettin bestemd, is alhier heden binnengeloopen, hebbende op de hoogte van Enkhuizen drie ankers en kettingen verloren en eenige malen op den grond gestooten. Het zal waarschijnlijk moeten lossen om te repareren.

Vlissingen 6 dec. De Belgische pleit *Johanna*, kap. Speckens, v. Glasgow naar Antwerpen, gisteren alhier op strand geraakt, is af- en met lekkage alhier binnengebragt. — Ook is met schade alhier binnengekomen het Russisch schip *Torowo*, kapit. Ostrum, v. Odessa naar Antwerpen.

Londen 6 dec. Uit de *Royal Charter* is reeds voor £ 80,000 aan goud geborgen.

Rye 5 dec. De bark *Canton*, kapit. Olsen, van Calcutta naar Londen, is heden morgen bij Camber Station gestrand en verbrijzeld. Slechts twee man der equipage zijn gered, en de geheele lading is verloren.

Cowes 5 dec. Het heeft in den afgeloopen nacht en heden den geheelen dag in het Kanaal hevig gestormd. Het Malthezer schip *Mirabita*, van Marseille en Queenstown n. Londen, is bij Brixton gestrand en verbrijzeld; de kapitein, eerste en tweede stuurman en negen man der equipage zijn daarbij omgekomen, en slechts vijf man gered.

—o—

Gepraaid:

25 nov., bij Ouessant, *Emile*, Dubois, n. Rotterdam bestemd.

—o—

6 december. De wind te **Falmouth** Z. en te **Deal** N. N. W.

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 8 dec.: 1ste getijde 1 ure 54 min.; 2de get. 2 ure 18 min.

Arnhem. Waterhoogte 6 dec. 2.92 el.

Keulen. Rijnhoogte 6 dec. 12 v. 2 d. Rijnl.

—o—

Cargalijsten.

Rotterdam.

LONDEN, Concordia, H. Stranack. — 21 pakk. IJzer, Directie der Kon. Nederl. Marine; 11 v. Wijn en Bier, Boomer en Co.; 6 koperen Bouten en 1 dito Bodem, W. van Houten en Zn.; 5 k. Wollen Manufact., W. A. Fuchs en Co.; 4 k. Cigaren, 1 partij Visch enz., 6 Ezels en 50 b. Koopm., Order.

Amsterdam.

BATAVIA, Aldebaran, Meyboom. — 8300 b. Koffij, 1880 k. Thee, 1 partij Sapanhout, 533 sch. Tin en 1 k. Naturaliën. N. H. M.

CETTE, Elisabeth, Zeven. — 85 f. Wijn, G. M. Steins Bisschop; 15 f. dito, Bunge en Co.; 80 f. dito, Wed. H. Rahder.

DANTZIG, Augusta, Schutte. — 23½ last Tarwe, 3 last Erwten en 4 last Gerst, L. Hoyack en Co.; 1500 sch. Erwten en 60 ton Weedasch, Order.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 7 Dec.

	2 maanden.	Kort.	
Londen...	11.60	11.65	
d.° 3/m.	11.57½	—	
Parijs . .	55 7/16	55¾	
d.° 3/m.	55¼	—	
Bordeaux.	55 3/16	55½	
Genua. . .	45½	—	
Livorno. .	38½	-	
Napels . .	78½	—	
Petersb. .	165		
Hamburg.	35 1/16	35 3/16	
d.° 3/m. .	35		
Antwerp .	—	1½	v
	6 weken.	**Kort.**	
Frankfort	99½	—	
Augsburg	99	—	
Weenen. .	92	—	
Triest. . .	91⅝	—	

AMSTERDAM 7 Dec.

	2 maanden		zigt.	
Londen. .	11.60	g	11.65	g
Parijs. . .	55 7/16	g	55½	g
Bordeaux.	55	g	—	g
d.° ½ m.	55¾	g	—	g
Genua . .	45½	g	—	g
Livorno. .	38¼	g	—	g
Napels . .	78½	g	—	g
Hamburg.	35 1/16	g	35¼	p
	3 maanden.		**Zigt.**	
Madrid . .	240	g	—	g
Cadix. . .	242	g	—	g
Sevilië . .	239	g	—	g
Bilbao . .	239	g	—	g
Lissabon .	40¾	g	—	g
Porto. . .	40½	g	—	g
Petersb. .	167	g	—	g
	6 weken.		**Zigt**	
Weenen ..	91½	g	—	g
Augsburg	99	g	—	g
Frankfort.	99½	g	—	g

Disconto 3 en 3½ pc. Rotterdam 3½.

SCHIEDAM den 7 December.

GRANEN. Verkocht: Gerst, 128 ℔ Libau *f* 186 3/m.; 131 ℔ Pernau *f* 192 cont.; 130 ℔ N. Coursche *f* 188 6 w.

MOUTWIJN per Ned. Vat zonder fust *f* 13.25.
JENEVER, „ „ „ „ „ - 18.75.
Amst. proef, „ „ „ „ „ - 20.—.
alles zonder de belasting.
SPOELING, per Ketel .... - 1.

GRONINGEN den 6 December.

De strenge vorst der vorige week is gisteren weer door sterke dooi vervangen en zijn op dit moment de hoofdkanalen weer bevaarbaar. Tarwe in de beste soorten nog meest als voren, doch de bijsoorten meestal 25 cent verlaagd: 127 a 130 ℔ Jar. Roode *f* 8.35, *f* 8.50 a *f* 8.75, *f* 8.90; 123, 127 a 130 ℔ Nieuwe Ommel. dito *f* 7.60, *f* 7.85, *f* 8.10, *f* 8.35 a *f* 8.50, *f* 8.75; 123 a 127 ℔ Nieuwe Oldammer dito *f* 7.35, *f* 7.50 a *f* 7.75, *f* 7.90 en 127 ℔ Nieuwe Ommel. Witte *f* 8.20, *f* 8.40. Rogge tot 5 c. verlaagd opgeruimd: 116, 120 a 123 ℔ Inland. en Pruiss. *f* 6.10, *f* 6.40 a *f* 6.70. Boekweit ook 5 c. lager, maar met weinig koopers: 113 a 116 ℔ Zwarte Zand *f* 4.95 a *f* 5.35. Gerst heeft mede 5 c. minder opgebragt en tegen het afgaan nog beneden de koers verkocht: 96, 99 a 103 ℔ Nieuwe Winter *f* 5.15, *f* 5.20, *f* 5.55, *f* 5.60 a *f* 5.85, *f* 5.90. Dikke en Witte Voer-Haver weer 10 c. verlaagd, doch voor de Zwarte eerst boven de vorige koers bedongen en later nog 5 c. lager verkocht: 75, 78 a 82 ℔ Dikke Brouw *f* 3.35, *f* 3.60 a *f* 3.80; 65 a 68 ℔ Witte Voer *f* 2.70 a *f* 3, en 68 a 72 ℔ Zwarte dito *f* 2.85 a *f* 3.15. Paardenboonen goed prijshoudend, de besten konden *f* 7.30 a *f* 7.40 opbrengen. Gort als voren. Puik *f* 9.75 a *f* 10.25. Parel per 100 Ned. ℔ *f* 12.50 a *f* 18. Koolzaad niet in omgegaan. het beste werd op *f* 12 gehouden en *f* 11.75 geboden. Raapolie *f* 34 bij partij. Lijnolie op *f* 30 gehouden. Raapkoeken *f* 72 a *f* 74 nominaal. Lijnkoeken *f* 11.

LONDEN den 5 December.

SUIKER was gevraagd en er ging nog al het een en ander om. Sedert Vrijdag en Zaturdag zijn verkocht 200 v. Cuba tot 30/ a 39/6; 200 k. Havanna tot 45/ a 45/6; 2000 matt. Manilla tot 36/3; eene lading van 2100 k. Havanna n.° 11 tot 27/ en eene dito van 3300 b. Fernambuck tot 22/. Heden vonden nemers 1000 k. Havanna n.° 15 a 15½ tot 29/6 en eene lading van 4500 k. dito n.° 10 tot 26/6. Geraffineerd bedong volle prijzen; br. Lumps 49/ a 49/6. — KOFFIJ gevraagd. Men betaalde hooge prijzen. — Van RUM zijn 50 pijpen Jamaica tot geheimen prijs en 40 dito Demerary tot 2/1 verkocht. — THEE stil; ord. Congo 13¾ a 14 d. — RIJST stil, maar vast; 1500 b. Bengaal bedongen 9/6 a 11/ en eene lading van 9200 b. Necransie 10/. — PEPER. Omzet 200 b. Singapore tot d. 4. — PIMENT vast en hooger; voor 250 b. betaalde men 3¼ a 3⅜ en zou nu tot dien prijs niet meer te koop zijn. — KATOEN stil en zonder handel. — SALPETER vast. Zaturdag zijn verkocht 150 b. Bengaal tot 37/6 en 640 b. tot 34/6. Engelsch Geraffin. 39/ a 39/6. — ZWAVEL stil maar vast; disp. £ 8.12/6 a 8.15. — METALEN. Schotsch IJzer vast 54/3 a 54/6. Zink. 100 t. bedongen £ 21.10. Tin vast. Omzet 500 a 600 blokk. Banca tot 137/ en Straits tot 133/ a 134/. — OLIEN. Lijn- stil 27/6, Hull 27/3 a 27/. Raap- vast; br. 37/, blanke 39/6 a 40/6. Palm- 46/6 a 46/9, Terpentijn- 35/. — TALK. De prijzen blijven dalende. Men noteert: Stadstalk 57/, P Y C disp. 56/6, Dec. 55/6, Jan./Maart 55/, Maart 55/6.

LONDEN den 6 December.

SUIKER. In veiling zijn verkocht 358 v. Barbados tot 36/6 a 42/6; 2896 b. Bengaal tot 30/ a 46/; 206 b. Madras tot 39/6 a 49/6, en 1250 b. dito tot 30/ a 32/.— KOFFIJ. 1217 b. Natif Ceylon bedongen 51/6 a 52/6. — CACAO. 108 b. Trinidad 76/ a 80/. — SALPETER. 568 b. Bengaal verkocht tot 38/6 a 39/6, en van SCHELLAK 350 b. tot £ 6.19/ a £ 7.6/.

ANTWERPEN den 6 December.

GRANEN. De markt is vast voor Tarwe en Rogge; Inl. Tarwe is tot *f* 13 aangeboden en Inl. Rogge noteert men *f* 8¼; Odessa disp. houdt men *f* 7½. — Van KATOEN vonden 74 b. Mobile nemers. — HARST. Men meldt ons den verkoop van 300 v. bruine Amerik. op levering en 150 v. dito dito disp. tot vorige prijzen.

NANTES den 3 December.

GRANEN. De houders van Tarwe en Meel blijven zeer vast, maar er gaat nog weinig om; de voorraad van Meel vermeerdert. Gerst blijft gevraagd en is schaarsch in fijne soorten. Haver verlaten. Klaverzaad is schaarsch er wordt hoog gehouden. — VRACHTEN stil.

HAMBURG den 6 December.

KOFFIJ vast, Rio ⅛ sch. hooger betaald. Verkocht 3000 z. Rio tot 6 a 6½ sch., voorts 1000 z. div. soorten. — ZINK stil. — RAAPOLIE in loco 23⅜, per Mei 24¾. — GRANEN. Tarwe in loco vast; buitenl. per voorjaar tot de laatste prijzen aangeboden. Rogge in loco vast met levendigen kooplust; Koningsb. per voorjaar 125 ℔ tot 76 m. b. te koopen.

Advertentien.

Bij deze breng ik mijnen hartelijken dank voor de *zeer vele* bewijzen van deelneming, door mij ontvangen bij het overlijden mijner diep betreurde Echtgenoot. Ik doe dit tevens in naam van de wederzijdsche Betrekkingen.

Rotterdam W. FRANCKEN *Az.*
7 December 1859.

Heden beviel door Gods goedheid voorspoedig van een' ZOON *IDA WIJNKES*, geliefde Echtgenoot van

Rotterdam H. W. A. VAN OORDT.
den 5 December 1859.

Eenige kennisgeving.

Na eene kortstondige ziekte, is heden avond, ten onzen huize, kalm en in vrede ontslapen onze geliefde Moeder, Vrouwe JOHANNA DOROTHEA RUTGERS, Weduwe van wijlen den Heer ABRAHAM SCHIM VAN DER LOEFF, laatst *Predikant te Groningen.* Zij bereikte den gezegenden ouderdom van bijna 81 jaren, door al hare Kinderen, Behuwdkinderen en Kindskinderen hartelijk bemind, en hooggeschat door allen die haar kenden.

W. MUURLING.
Groningen M. C. J. MUURLING,
den 2 December 1859. VAN DER LOEFF.

Bloedverwanten, Vrienden en Bekenden gelieven deze kennisgeving als aan ieder hunner afzonderlijk gerigt te beschouwen.

Heden overleed, tot diepe droefheid van mij en mijne Kinderen, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, de Eerwaarde Heer ABRAHAM ROLANDUS BRUINING, *Emeritus Predikant*, in den ouderdom van ruim 78 jaren, na eene gelukkige Echtvereeniging van 54 jaren.

Zuid-Beijerland Wed. E. BRUINING,
4 December 1859. geb. VAN DEVENTER.

Openbare Aanbesteding.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *ROTTERDAM* zullen op Maandag den 19den December 1859, des namiddags ten 2 ure, ten Raadhuize aldaar, Aanbesteden:

De LEVERING van PAPIER, PENNEN en verdere SCHRIJFBEHOEFTEN voor het Gemeentebestuur over het jaar 1860;

op de Voorwaarden, die, op de gewone dagen en uren, ter lezing liggen op de Plaatselijke Secretarie ten Raadhuize dezer Gemeente.

SOCIETEIT HET CASINO.

Algemeene Vergadering en **Ballotage,** op Donderdag 8 December 1859, des namiddags ten twee ure, op de Bovenzaal der groote Societeit **Amicitia.**

Namens Commissarissen.
CASTANIEN. *Secretaris.*

ROTTERDAM—NEWCASTLE.

Voor Passagiers en Goederen,

Het Stoomschip **OTTER,** Kapitein **E. H. Lishman,** zal van hier naar **NEWCASTLE** vertrekken ZATURDAG 10 dezer, des morgens vroeg.

Adres bij *D. BURGER & ZOON.*

Te **ROTTERDAM**

LIGT IN LADING

NAAR

BATAVIA,

voor **Passagiers** en **Goederen,** om **vóór of op 25 dezer** te vertrekken, voerende een geëxamineerden Scheepsdoctor, het Snelzeilend Gekoperd BARKSCHIP

Admiraal de Winter,

Kapit. **J. C. Jansen.**

Adres de Reeders E. & S. & C. ST. MARTIN & Co. en de Cargadoors HUDIG & BLOKHUYZEN.

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

ROTTERDAM-LONDEN.

In directe verbinding met de Stoombooten van de Nederlandsche Stoomboot-Reederij *van* en *naar* alle Plaatsen aan den Rijn.

FIJENOORD — H. Rolfe.

Van ROTTERDAM naar LONDEN,
Zondag 11 December, 's morgens ten **10** ure.

Van LONDEN naar ROTTERDAM,
Donderdag 15 December, 's morgens ten **8** ure.

Nadere informatien zijn te bekomen bij de Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij, in de Boompjes te Rotterdam, bij alle Agenten der Nederlandsche Stoomboot-Reederij en aan de Expeditie-Kantoren van de Heeren J. P. KOENS & Co.

GENERAL STEAM-NAVIGATION COMPANY.

ROTTERDAM EN LONDEN.

De Stoom-Schepen vertrekken met Passagiers en Goederen geregeld iederen Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.

DECEMBER 1859.

Zaturdag 10, 's morgens **10** ure. | **Donderdag 15,** 's morgens **9** ure.
Dingsdag 13, „ **10** „ | **Zaturdag 17,** „ **9** „

VRACHTEN: Groote Kajuit £ 1.10.—, heen en terug £ 2.5.—.
Voor-Kajuit „ —.17.6, „ „ „ „ 1.6.6.

GEBROEDERS SMITH, *Agenten.*

De ZALF en PILLEN van HOLLOWAY

werken wonderbaarlijk in gevallen van
HUIDZIEKTE.

T..... B..., te Schiedam, leed 18 maanden lang aan eene hevige Huidziekte, en had eene menigte Zweren in het Aangezigt, op de Handen en andere deelen des Ligchaams, meest voorkomende van Scheurbuik; vele hem aanbevolen Middelen had hij gebruikt, doch te vergeefs. Daar de Ziekte in geenen deele verminderde, besloot hij eindelijk tot de **Zalf** en **Pillen** van **Holloway,** en, na die eenige weken lang gebruikt te hebben, was hij geheel hersteld van de Ziekte zelve en geniet thans de beste gezondheid.

Zijn op *franco* aanvraag a contant te bekomen bij den Heer **J. M. VAN RENESSE,** Depôthouder te **'s Gravenhage;** aan het Hoofd-Depôt bij den Heer **J. STRAATMAN,** te **'s Hertogenbosch;** alsmede in *Holloway's Etablissement* te **Londen,** 244, Strand, en te **New-York,** 80, Maiden-Lane.

DOOR HET VERMEERDERD DEBIET ZIJN DE OP NIEUW VERMINDERDE PRIJZEN NU DE VOLGENDE:

DOOSJES PILLEN van *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75, *f* 13.50, *f* 20.50.
POTJES ZALF „ - 0.80, - 1.85, - 3.00, - 7.05, - 13.85, - 20.95.

Waarschuwing.

De Persoon van ***SANDER STRUYK,*** *Timmermansknecht,* is uit mijne Dienst ***Ontslagen.***

Rotterdam Wed. R. D. BREUKEL.
5 *December* 1859.

Van al de Middelen die bereid zijn om den groei van het Hoofdhaar bevorderlijk te zijn, staat de

OUD-CARTHAGENA'S BERG-PLANTENOLIE,

wat haar deugdelijkheid betreft boven aan. Door het gebruik dezer Olie is men stellig onfeilbaar verzekerd, dat het uitvallen van het Haar ophoudt en dit zijne natuurlijke kleur behoudt.

De ontdekker van dit krachtig werkend middel, heeft lang en met de meeste naauwkeurigheid, de geneeskracht en de heilzame eigenschappen der planten van Oud-Carthagena, in Spanje onderzocht en door eene allergelukkigste vereeniging van hare hoofdbestanddeelen, verkreeg hij een zamenstelling die zijne verwachting verwezenlijkt en die der gebruikers overtroffen heeft. Daarbij heeft men zorg gedragen, de Metaalzouten die zoo vaak schadelijke uitwerkselen hebben er uit te houden en zoodoende een **Haarmiddel** verkregen, hetwelk men onvergelijkelijk noemen mag tegen **kaal** en **grijs** worden. De prijs per flacon is 60 cts.

Eenig Hoofd-depôt voor Nederland bij A. BREETVELT *Az.* te Delft, tot wien men zich alléén te wenden heeft, om het depôt te verkrijgen, in plaatsen waar zulks nog niet gevestigd is. Verder nog te bekomen bij:

J. H. Keller. Rotterdam. Weste Wagenstraat.
A. Reynardt. idem. Hoogstraat. bij de Oostpoort.
N. J. Sanders Gz., Leyden. Haarlemmerstraat.
J. J. Vollaerts. Woerden.
Iserief en Comp., 's Hage. Veenestraat.
Wouter Pleysier. Vlaardingen.
D. Been. Brielle.
W. Bares. Gorinchem.
A. D. Liveu, Dordrecht.
P. Kouwenhoven. Oud-Beijerland.
W. A. Hoek. Schiedam, Hoogstraat.
Mej. de Wed. Bosman. Gouda.
Gebr. Kauling, Gouda en Alphen.
A. de Vink Sr., Boskoop.
A. v. d. Doef. Wateringen.
Mej. de Wed. Reedeker. Naaldwijk.
L. Kruyk. Poeldijk.
L. Sakkers, Vianen.
W. J. van Gameren, Leerdam.
A. K. Beausar, Sommelsdijk.
W. Ligthelm, Voorburg.
En meer bekende Depôts in andere plaatsen.

OPENBARE VERKOOPING

te SCHIEDAM,

op Vrijdag den 9den December 1859, des namiddags ten één ure, binnen de Koopmansbeurs aldaar, van:

Circa 100 Lasten

GEDROOGDE ROGGE,

minder of meerder door Zeewater beschadigd alhier aangebragt van **Riga,** per het Schip *Jacoba Catharina,* Kapit. *A. G. Nieveen,* thans liggende in Ligters bezijden de Beurs.

Nadere onderrigting te bekomen bij de Makelaars H. C. RIJNBENDE en J. BAKKER.

VERKOOPING van

Meubelen, Huissieraden enz.

VAN MARLE & DE SILLE zijn voornemens, ten overstaan van den Notaris *W. A. VAN BIJLERT,* op Maandag den 12 December 1859, des voormiddags ten 10 ure, in het Notarishuis te Rotterdam, publiek te Verkoopen: Gemaakte JUWEELEN, Gemaakt GOUD en ZILVER, PORSELEIN-, GLAS- en VERLAKTWERK, Gemaakte LIJNWADEN, KLEEDEREN, BEDDEN met Toebehooren, LEDEKANTEN met Behangsels, KABINETTEN, KASTEN, SECRETAIRES, CHIFFONNIÈRES, EET-, SPEEL-, LADE- en andere TAFELS, CANAPÉ'S, STOELEN, SPIEGELS, PENDULES, VLOERKLEEDEN, FOURNUIZEN, HAARDEN, KAGCHELS, KOPER, TIN en andere GOEDEREN meer. Benevens eene groote BASCULE, een bijzonder fraai SCHEEPJE enz. Alsmede een partijtje **Kapitale-,** gewone **Drukken** andere LETTERS, VIGNETTEN, FILETEN enz. — Vrijdag en Zaturdag te voren van 10—3 ure te zien.

Openbare Vrijwillige

VERKOOPING.

De Notarissen Mr. *CAROLUS ANTONIUS VAN KERCKHOFF, JOHANNES HOGERSDIJK,* residerende te Rotterdam, en *JAN VAN STIPRIAAN LUISÇIUS,* residerende te Delfshaven, zijn voornemens om op MORGEN den 9 December 1859 te Veilen, en op Vrijdag den 16 December daaraanvolgende te Verkoopen, beide dagen des namiddags 5 ure, in het Koffijhuis *Amicitia,* aan de Kolk, te Delfshaven:

N.° 1. Een hecht en sterk **HUIS,** BOVENHUIS en **ERVE,** aan de oostzijde van de Nieuwe Haven, wijk E, n.° 31, te Delfshaven, Kadaster sectie A, n.° 196.

Aangeslagen in de Grondlasten over 1859 op *f* 10.52.
Zijnde het Bovenhuis in eigen gebruik en renderende het Benedenhuis een Huur van *f* 87.40 's jaars.

N.° 2. Een hecht en sterk **HUIS,** BOVENWONINGEN en **ERVE,** aan de zuidzijde van de Korte Dijkstraat of Lange Brugsteeg, te Delfshaven, wijk D, n.° 62, Kadaster sectie A, n.° 268.

Aangeslagen in de Grondlasten over 1859 op *f* 13.49.
In diverse Percelen verhuurd, renderende eene Huur van *f* 306.80 's jaars.

N.° 3. Een hecht en sterk **HUIS,** BOVENWONINGEN, ACHTERWONING en **ERVE,** aan de oostzijde van het gedempte Plein, op den hoek der Stadssteeg te Delfshaven, met vrijen Uitgang in voormelde Steeg, wijk D, n.° 144, Kadaster sectie A, n.° 1139.

Aangeslagen in de Grondlasten over 1859 op *f* 29.61.
En in diverse Percelen verhuurd, renderende eene Huur van *f* 405.60 's jaars.

N.° 4. Een hecht en sterk **HUIS,** BOVENWONINGEN en **ERVE,** aan de oostzijde van het gedempte Plein, nevens het vorige Perceel, te Delfshaven, wijk D, n.s 143 *a* en *b*, Kadaster sectie A, ns. 1140 en 1141.

Aangeslagen in de Grondlasten over 1859 op *f* 29.61.
En in diverse Percelen verhuurd, renderende eene Huur van *f* 410.80 's jaars.

Nadere informatien zijn te bekomen ten Kantoren van voornoemde Notarissen te Rotterdam en te Delfshaven, en zullen de te veilene Panden nog HEDEN en MORGEN te bezigtigen zijn, van 's morgens 10 tot des namiddags 3 ure.

Openbare Vrijwillige

VERKOOPING.

De Notarissen *WILHELMUS ANTONIUS VAN BIJLERT* en Mr. *WILHELMUS PETRUS ANDRIES VOORENDONK,* residerende te Rotterdam, als last hebbende van hunne Principalen, zijn voornemens, op HEDEN den 8 December 1859, des morgens ten 10 ure, in het Notarishuis te Rotterdam, aan de Gelderschekade, in het openbaar te Veilen en te Verkoopen: de volgende

HUIZEN EN OPEN GRONDEN,

gelegen te Rotterdam, aan den Goudschensingel en achter uitkomende aan de Boschlaan.

N.° **1.** Een WOONHUIS, ERVE en daarachter gelegen Stuk OPEN GROND, wijk 13, n.° 972, groot 2 R. 20 El, en tot **Afbraak** het achter en ten westen neven het Woonhuis staande **Gebouw,** wijk 13, n.° 973, dienende Beneden tot **Blaauwverwerij** en **Stal,** aan den Goudschensingel, strekkende vóór van den Singel tot achter aan de Gebouwen of Bleekveld van Jufvrouw *Sanders* en het Perceel N.° 4.

N.° **2.** Een Stuk OPEN GROND of ERF, groot 80 El, waarop thans gedeeltelijk het voorschreven Gebouw staat, dienende tot **Blaauwverwerij,** dat afgebroken wordt, gelegen neven Perceel N.° 1, zijnde een gedeelte van wijk 13, n.° 973, breed aan den Goudschensingel 5,5 Ned. El, strekkende als Perceel N.° 1.

N.° **3.** Een Stuk OPEN GROND of ERF, groot 1 Roede, waarop thans gedeeltelijk het voorschreven onder Perceel N.° 1 vermelde Gebouw staat, dienende tot **Blaauwverwerij,** dat afgebroken wordt, gelegen neven Perceel N.° 2, zijnde een gedeelte van wijk 13, n.° 973, breed aan den Goudschensingel 5,5 Ned. El, strekkende als Perceel N.° 1.

N.° **4.** Een PAKHUIS, dat Uitgang door een Gang naar den Singel heeft; voorts ERVE en daarneven ten noorden een Stuk OPEN GROND, breed ongeveer 5 Ned. El en lang ongeveer 22 Ned. El, tot de na te melden *nieuwe Straat,* Perceel N.° 11, waarin het uitkomt, staande en gelegen achter Perceel N.° 1, groot 2 Roeden 94 Ellen.

En 1/14 GEDEELTE in het na te melden Perceel N.° 11.

N.s **5, 6** en **7. Drie** Stukken OPEN GROND, ieder groot 1 R. 38 El, gelegen neven elkander, aan de natemelden *nieuwe Straat,* Perceel N.° 11, ieder breed langs de Straat ruim 6 en diep 22 Ned. El.

En voor ieder der N.s 5, 6 en 7 1/14 GEDEELTE in het natemelden Perceel N.° 11.

N.s **8, 9** en **10. Drie** Stukken OPEN GROND, ieder groot 63 El, gelegen neven elkander, te Rotterdam, aan de natemelden *nieuwe Straat,* Perceel N.° 11, ieder breed langs de Straat ruim 7 en diep ongeveer 8 Ned. El.

En voor ieder der N.s 8, 9 en 10 een 1/14 GEDEELTE in het natemelden Perceel N.° 11.

N.° **11.** Een Stuk OPEN GROND, *bestemd tot eene nieuw te maken Straat, als Weg,* breed 8 Ned. Ellen, ten behoeve der aan beide zijden gelegen verkocht wordende 14 Stukken Open Grond of Erven, en de hierop te stichten Gebouwen, terwijl deze nieuwe Straat ten zuiden belend is aan de gemeente Rotterdam (de voormalige Azijnplaats), ten noorden uitkomt aan de Boschlaan, en **in de lijn valt der door de stad Rotterdam geprojecteerde nieuwe Straat,** loopende van den Goudschen Singel door de Bosch- en Warmoezierslanen naar de door de Stad **geprojecteerde verlenging der Wafellaan.**

N.s **12** tot en met **18. Zeven** Stukken OPEN GROND, ieder groot 1 R. 30 El, gelegen neven elkander, te Rotterdam, aan de voormelde *nieuwe Straat* Perceel N.° 11, ieder breed langs de Straat 6,5 en diep 20 Ned. El.

En voor ieder der N.s 12 tot en met 18, 1/14 GEDEELTE in het voormelde Perceel N.° 11.

N.s **19** tot en met **25. Zeven** Stukken OPEN GROND, ERVEN en HUIS (Het Dubbel **Huisje** van Perceel N.° 22 tot **Afbraak**), gelegen neven elkander, ten oosten aan de Boschlaan, breed 4.5 of 9 of 13.5 Ned. El, doch allen diep 8 Ned. El.

Alles bekend Kadaster sectie D, n.s 1159, 1160, 1423, 1497, 1498, 1499, 1500, 1501, 1854, 1855 en 1856, groot 30 Roeden 90 Ellen, en in eigen gebruik, uitgezonderd het **Huisje** van N.° 24, dat verhuurd is tegen *f* 1.30 per week.

Grondbelasting 1859 *f* 129.33.

De Percelen zijn te aanvaarden den 1 Februarij 1860, uitgezonderd het Woonhuis van Perceel N.° 1, dat te aanvaarden is op 1 Mei 1860, en zijn op het Aanplakbiljet en op de Platte-Grondkaart nader aangeduid, en zullen voorts eerst ieder afzonderlijk en daarna twee of meer Percelen vereenigd, worden Geveild en Afgeslagen.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen ten Kantoren van den Notaris *VAN BIJLERT,* Hoogstraat, wijk 7, n.° 82, en van den Notaris *VOORENDONK,* Wijnstraat, wijk 2, n.° 113.

VAN DER MEER & VERBRUGGEN, Boekhandelaars, in de Hoofdsteeg, hoek van den Houttuin, hebben uitgegeven:

GEEN FABEL.

Leerrede over 2 *PETRI I: 16a,*
door

Dr. J. J. VAN OOSTERZEE.

Prijs 25 Cents.

Bij dezelfden is mede voorhanden:

BIJBELSCHE ALMANAK

VOOR 1860,

in linnen bandje. **Prijs 10 Cents.**

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam: 7.30, 11.40, 3.30, 6.30.
„ „ alleen n. 's Hage: 9.45 's morg. en 9.35 's av.
„ Amst. naar Rotterdam: 8.30, 11.30, 4.30, 7.30.
„ 's Hage alleen n. Rott.: 8.30. 's morg. en 3.40 's midd.

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rott. naar Antwerpen en Breda: 10.15, 3.—.
„ Dordrecht naar Rotterdam: .... 10.40, 3.20.
„ Breda naar Antwerpen en Rott.: 6.50, 12.35.
alleen naar Antwerpen en Moerdijk: 5.20.
„ Antwerpen naar Breda en Rott.: 7.45, 12.20.
alleen naar Breda en Moerdijk: 5.25.

Rhijn-Spoorweg.

Rott.n.Utr.,Amst.,Arnh.: 7.—, 10.—, 12.15, 1.30, 5.15, 7.15
Amst.n.Utr.,Rott.,Arnh.: 7.20, 10.35, 12.30, 2.30, 6.—, 7.45
Arnh.n.Utr.,Amst.,Rott.: 6.30, 9.45, 11.35, 12.30, 6.50,—
Utr.n.Rott.6.30.— Utr.n.Amst. 6.45, beide behalve Zondag.

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Reyn.

te Rotterdam.

BIJBLAD,
behoorende tot de
ROTTERDAMSCHE COURANT
VAN
DONDERDAG 8 December 1859, No. 292.

KENNISGEVING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *ROTTERDAM* doen te weten, dat ter Plaatselijke Secretarie verkrijgbaar zijn gesteld Exemplaren van de Kennisgeving omtrent de uitgifte der tweede reeks Obligatien ad *f* 500,000 — van de vastgestelde leening van *f* 2,000,000 — ten behoeve dezer gemeente.

Rotterdam den 8 December 1859.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

De Secretaris, STORM VAN 's GRAVESANDE. *De Burgemeester,* J. F. HOFFMAN.

STATEN-GENERAAL.
Tweede Kamer.
Zitting van Woensdag 7 December.

(*Vervolg.*)

BERAADSLAGINGEN OVER HET VIIIste HOOFDSTUK DER STAATSBEGROOTING VOOR 1860.

(*Departement van Marine.*)

De algemeene beraadslaging werd geopend door den heer *van Franck*. In de eerste plaats staafde de spreker de stelling, voorkomende in het voorloopig verslag, dat onze tegenwoordige scheepsmagt in geenen deele de vergelijking kon doorstaan met die welke wij in 1848 bezaten. Hij gaf het den Minister niet toe, dat zoodanige vergelijking onvruchtbaar zou zijn, omdat het ongelijksoortige zaken betreft. In 1848 kon men beschikken over 2000 vuurmonden, thans niet meer dan over 4 a 500. De Minister had dan ook geen antwoord gegeven op de vraag wat nog verkregen moest worden om eene behoorlijke vloot te bezitten. De Minister had wel medegedeeld uit welke groote schepen onze vloot bestaan zal en welk gebruik daarvan zal worden gemaakt, maar de verklaring ontbrak hoeveel schepen van elk charter wij zouden krijgen en in hoe vele jaren die aangebouwd zouden worden. En toch, eerst wanneer men dit wist, zou men over het stelsel van den Minister kunnen oordeelen. In de tweede plaats betoogde de spreker dat wij volstrekt behoefte hadden aan eenige snelvarende schepen met vol stoomvermogen, vooral met het oog op de dienst in Indië, die soms spoedige hulp vorderen kon; hij bestreed daarbij de bewering des Ministers dat schepen met grooter stoomvermogen altijd grooteren diepgang moesten hebben, terwijl, al ware dit het geval. Vlissingen schepen van alle diepte kon bevatten. In de derde plaats ontwikkelde de spreker zijn bezwaar, dat bij den aanbouw van nieuwe schepen geen verband werd betracht met den duur van een schip, zoodat hij vreesde dat wij in den toestand zouden geraken, dat de nieuwe schepen slechts zouden komen in plaats van de oude, en onze zeemagt dus aan sterkte niet toenemen zou. Volgens het stelsel van den Minister zouden in 20 jaren tijds gebouwd worden 10 fregatten en 20 stoomschepen van de tweede klasse. In dat tijdsverloop echter zouden de thans bestaande schepen zijn verdwenen, zoodat onze geheele vloot dan bestaan zou uit die 30 schepen, en nu meende de spreker, dat die magt niet geëvenredigd was èn aan de daaraan besteede kosten èn aan onze behoeften. In de vierde plaats eindelijk drong de spreker er op aan dat de uitgaven voor verschillende onderwerpen, zoo als voor dokken, stoomzagerijen, beschuitbakkerijen enz. afzonderlijk op de begrooting werden uitgetrokken.

De heer *Hugenholtz* had lang in beraad gestaan of hij over deze begrooting wel het woord zou voeren. Het kwam hem voor dat de Kamer de begrooting met een sneltrein wenschte af te doen. Maar er was nog eene andere reden, die hem haast genoopt had van het woord af te zien. Hij moest nl. ronduit verklaren, dat hij, wat de parlementaire taktiek betreft, voor den Minister van Marine de vlag moest strijken. Op het staatkundig terrein had men dikwerf behoefte om die taktiek te ontwikkelen, en die daarmede het best wist te ageeren, trok er ook korteren of langeren tijd het meeste voordeel van. Spreker bezat waarschijnlijk zeer weinig van die kunde; doch al bezat hij die, geloofde hij niet dat hij er gebruik van zou maken, omdat de zaken er over het geheel niet bij winnen en omdat het gebruik daarvan zeer ligt tot misbruik leidde. Daar de Regering evenwel zijns inziens niet juist had geantwoord op de bedenkingen voorkomende in het voorloopig verslag, had hij toch besloten om het woord te voeren, op het gevaar af van op nieuw beschuldigd te worden van personaliteit; van oppositie *quand même*, of ook wel op gevaar af van te hooren verklaren dat spreker van de zaak eigenlijk niets af wist.

Spreker begon met de verklaring dat de positie van den Minister van Marine in vele opzigten gunstig afstak bij die van andere Ministers, omdat de Kamer zich minder verdiepte in marine zaken; omdat hij het voorregt had om zich te beroepen op zijn overleg met zaakkundige raadslieden en omdat hij daardoor een zeker overwigt had op de meening van een individueel lid. Niettegenstaande al die voordeelen was de positie van den Minister zeer moeijelijk. De wetenschap had reuzenschreden gedaan, vooral op het gebied van het zeewezen in het algemeen. De beweegkracht, de wapening, de bouworde, die hoofdelementen van het oorlogschip, waren geheel van gedaante veranderd. Vooral sedert de laatste tien jaren volgde de eene ontdekking de andere op. Zoo was de werking van het getrokken kanon en van de holle projectiel van schip tegen schip nog geheel onbekend. Daarom vreesden de groote zeemogendheden voor de eerste explosie en daarom werd onophoudelijk naar de krachtigste middelen van vernieling gezocht, want hij, die bij het eerste treffen meester zou blijven van de zee, zou door de verwoesting die hij aanrigtte voor langen tijd meester zijn. Nu was het zeker onze roeping niet om de groote Mogendheden op dit terrein te volgen. Het was onmogelijk dat wij jaarlijks 70, 80 ja 100 millioenen gelijk Engeland aan onze vloot te koste legden. Ook de behoefte daartoe was niet aanwezig, want de positie van Nederland zou wel geen andere zijn, dan de onschendbaarheid van zijn grondgebied te handhaven. Ontwikkeling van de krachten onzer marine zou dan ook zijns inziens Nederland geen zwaarder gewigt doen leggen in de schaal van Europa's staatkunde.

Nog een ander punt zette de spreker op den voorgrond, namelijk dat wij in een tijd van overgang leefden. Vroeger berustte de zeevaartkunde geheel op de praktijk; thans was het de wetenschap die tot grondslag der zeevaart strekte. Ja zelfs in den laatsten tijd had de man van strenge vormen het overwigt en waren bij de equipage behoeften ontstaan, die in vroegeren tijd Hollandsche zeelieden zou beleedigd hebben. Of daaruit later een goed zamenhangend geheel zou voortvloeijen, dit moest de spreker in het midden laten. Daarna overgaande tot de begrooting zelve behandelde de spreker de volgende punten:

1.0 Hij gaf het den Minister volkomen toe dat het moeijelijk zoo niet onmogelijk was een vasten regel te geven voor de eischen onzer zeemagt in de toekomst. Maar eene andere vraag was of de Minister zich wel een stelsel had voorgesteld over een langer tijdvak dan van een jaar. Twijfel omtrent stelselmatigheid bij den Minister bestond ook bij den spreker; zoo o. a. had de Minister verleden jaar het nut betoogd van het bezit van enkele schepen met groot stoomvermogen, en dit jaar had de Minister dit denkbeeld weder losgelaten. Naar sprekers meening waren schepen met een krachtig groot stoomvermogen eene eerste behoefte; vooral met het oog op Indië. Op dit oogenblik misschien waren onze troepen slaags met Boni. Indien wij nu een échec leden, dan is de spoedigste versterking noodzakelijk, en in dat geval zou het van onberekenbaar voordeel zijn indien men van Java naar Celebes in 4 of 5 dagen in plaats van 3 of 4 weken versterking aanbrengen kon.

2.0 Betrekkelijk de mislukte proeve der stoomflotille vaartuigen, wilde de spreker slechts de enkele opmerking maken dat het model, waarnaar die vaartuigen gebouwd moesten worden, nu nog te Vlissingen op stapel staat, terwijl de anderen reeds klaar zijn.

3.0 Zeide de Minister dat in den loop van het jaar 1860 het materieel ter voldoening van ons defensiestelsel grootendeels gereed zou zijn. Spreker wilde niet gaarne twisten over de interpretatie van dat woord *grootendeels*, maar hij wenschte alleen te vragen, wanneer meer dan 2/3 ontbrak aan het geheel, of men dan kon zeggen dat het materieel dan *grootendeels* aanwezig was.

4.0 De Kamer had gemeend dat de Minister uitzigten voorspiegelde, die niet te verwezenlijken waren; en de Minister had daarop geantwoord dat die aanmerking aan een misverstand van de zijde der Kamer, aan eene verwarring van blokschepen en drijvende batterijen toe te schrijven was. Dat misverstand bestond echter naar sprekers meening bij de Regering. Indien de Regering gezegd had, dit of dat schip zou disponibel blijven als zeilschip, des noods voor Indië, dan ware de gang der redenering juist geweest, maar de Minister zegt dat die en die schepen zullen dienen als blokschepen en later als transportschepen naar Indië, en dit, meende de spreker, was onmogelijk.

5.0 Vooral had de spreker bedenking tegen de verklaring van den Minister, dat, volgens het in 1855 door den toenmaligen Minister van Marine voorgedragen stelsel, overeenkomstig de eischen van het comité van defensie wordt voortgebouwd. Met die verklaring, meende de spreker, was in strijd wat geschied is en nog geschiedt. De vorige Minister wilde 20 fregatten, kostende 11 ton ieder, thans kosten ze $1\frac{1}{2}$ millioen; de vorige Minister wilde stoomschepen der 2de klasse van $4\frac{1}{2}$ ton, thans zullen ze kosten 6 ton; de vorige Minister wilde stoomschepen van de 4de klasse a *f* 220,000, die nu zullen kosten 3 ton. De vorige Minister vroeg voor aanbouw, aanvulling en onderhoud $4\frac{1}{2}$ millioen; de tegenwoordige Minister vroeg niet meer dan $3\frac{1}{2}$ millioen. In het stelsel van 1855 kwamen geene drijvende batterijen, wel houten kanonneerbooten, die nu vervallen zijn. Maar in dat stelsel was nog een ander belangrijk punt aangenomen, namelijk drie groote stations in den O. I. Archipel, die van hier uit met stoomschepen zouden ondersteund worden. Nu echter had de Minister van Kolonien dezer dagen verklaard, dat in Indië stoomschepen werden gebouwd van weinigen diepgang. De spreker keurde den maatregel niet af, voor zoover hij dien kende, doch hij vroeg of een zoo omvattende maatregel geen invloed moest hebben op de plannen van 1855 en of de tweeslachtige stoomflottille-vaartuigen nu nog wenschelijk waren. Uit dit alles kwam de spreker tot de conclusie, dat naar het stelsel van 1855 *niet* werd voortgebouwd.

6.0 Verleden jaar had de Minister een schoon tafereel opgehangen van de activiteit onzer zeemagt; thans had hij een schoon tafereel geleverd van haren materiëlen toestand. De Minister zeide dat sedert 1854 de vloot vermeerderd was met 30 schroefstoomschepen. Wie dat las, moest wel zeggen, dat onze marine krachtig vooruitging, maar wanneer men de zaak van nabij zag, dan was het geheel anders gesteld. Naar sprekers berekening (die hij breedvoerig ontwikkelde), waren in plaats van 30 schepen aangebouwd 2 fregatten, 3 stoomschepen van de 2de kl., 5 a 6 van de 4de kl., terwijl van eenige anderen de kiel was gelegd. Nam hij daarbij in overweging den wrakken toestand onzer zeilschepen, dan twijfelde de spreker of hetgeen geproduceerd was sedert 1854 wel meer was dan de gewone aanbouwing, indien het dit al bedroeg. Vroeger had de spreker geijverd tegen de wijze waarop het woord *verval* werd gebezigd, en hij hield zich overtuigd, dat, indien men den tegenwoordigen toestand der marine, ontdaan van alle woordenpraal, in een zuiver daglicht stelde, men dan binnen kort, al was men dan ook in het bezit van eenige stoomschepen in plaats van zeilschepen, meer naar waarheid dan vroeger zou kunnen zeggen: de marine is in verval.

De heer *Lotsy, Minister van Marine*, stelde eene opmerking voorop, waartoe de rede van den laatsten spreker hem aanleiding had gegeven. Die spreker had beter dan de Minister dit kon doen aan alle leden der Kamer de reden te kennen gegeven, waarom de behandeling van het hoofdstuk van marine op eene groote mate van welwillendheid behoorde te berusten. Die spreker toch had erkend dat over den ganschen toestand der oorlogsmarine de beste deskundigen het niet eens zijn. Hij had ook gesproken van parlementaire tact en van zekere handigheid, waarvan de een meer dan de andere partij wist te trekken; maar de Minister meende dat, bij de behandeling van alle hoofdstukken der begrooting, die van het hoofdstuk van Marine het minst van allen het gebruik van parlementairen tact noodig maakt. Bij de overige hoofdstukken zag men onderling verschil van gevoelen bestaan; maar bij het hoofdstuk van Marine ziet men de twee deskundige leden der Kamer dat hoofdstuk toetsen aan hetgeen *zij* noodig oordeelen voor de marine. En wanneer nu die twee deskundigen in zoovele opzigten met elkander verschillen, dan vroeg de Minister hoe, bij het antwoorden op feiten, parlementaire taktiek te pas zou kunnen komen. Men had ook gesproken van schoone tafereelen die de Minister had opgehangen; maar wanneer de Minister beschuldigd werd van in vele punten te kort te schieten, dan was hij wel verpligt feiten daartegenover te stellen, en wanneer zijn tafereel te schoon werd genoemd, dan nam de Minister de vrijheid dat van den spreker uit Dokkum als te donker te beschouwen. Daarna de verschillende besproken punten opnemende, antwoordde de Minister in substantie het volgende:

1.0 Eene vergelijking van den staat der vloot van 1848 met 1859 bleef de Minister beschouwen als onvruchtbaar, omdat het ongelijksoortige zaken betrof. Het gold hier eene geheel nieuwe vloot. Intusschen waren er zaken die men wel vergelijken kon, hetgeen kon strekken om het sombere tafereel te doen verminderen en om de overdrijving te doen zien, wanneer men beweerde dat onze vloot sedert 1848 was achteruitgegaan. In 1848 telde de actieve vloot 715 stukken geschut, waarvan 292 zware, thans telde zij 648 stukken, maar 416 zware. Het getal matrozen was 5500 in 1848 en 6200 in 1859; het getal mariniers 1500 in 1848 en 1975 in 1859.

2.0 De bezwaren van den heer van Franck waren grootendeels dezelfde die dat lid ten vorigen jare had ontwikkeld, doch de Minister meende dat daartoe dit jaar niet dezelfde reden bestond. Immers is noch voor uitbreiding van personeel, noch voor kosten van niet blijvende waarde de geringste som besteed. Men moest, bij de beoordeeling van hetgeen dit jaar verrigt was, niet uit het oog verliezen, dat ten gevolge der tijdsomstandigheden in dezen zomer, de werkorde moest worden veranderd, en dat de productie gedrukt werd door de omstandigheid van de onbruikbaarheid van sommige werven, zoodat bij voorbeeld alleen te Vlissingen groote schepen kon [illegible] worden gebouwd.

3.0 Betoogde de Minister dat hij nimmer gezegd had het voornemen gehad te hebben, schepen met vol stoomvermogen te doen bouwen. Intusschen achtte ook hij wenschelijk een groot stoomvermogen voor enkele schepen, maar de vraag was hier: Wat is het noodigste? Men moest de kosten verdeelen over eenige jaren, en dan was de Minister tot de overtuiging gekomen dat de behoeften, nog bestaande voor het O. I. eskader en voor de Lands verdediging, nog niet toelieten schepen met vol stoomvermogen te bouwen. Het was dus enkel eene kwestie van tijd.

4.0 Men had betoogd dat het niet wijselijk was te gelijk schepen in O. I. en hier te bouwen. De proef hier te Lande was niet mislukt in den eigenlijken zin van het woord, maar men had van den verderen aanbouw van stoomflotille-vaartuigen afgezien, omdat in Engeland dit jaar was bewezen, hoe die schepen met hooge drukking niet beantwoordden aan het doel.

5.0 Over het algemeen moest de Minister, wat betreft den staat der vloot, verwijzen naar de cijfers van de overgelegde staten, waarvan hij steeds meer en meer de juistheid begon te waarderen. Onmogelijk, de heer Hugenholtz had het zelf erkend, kon de Minister zeggen, wat de toekomst opleveren zou. Misschien ware het later mogelijk omtrent het geheele stelsel nadere openingen te doen, wanneer de Minister in het volgende jaar met zijn ambtgenoot van oorlog zou geregeld hebben, hetgeen deze voor 's Lands verdediging noodig oordeelde.

60. maakte de Minister de opmerking dat de heer Hugenholtz van personaliteit en van oppositie *quand même* had gesproken. De Minister hoopte niet dat die spreker hem daarmede zou hebben bedoeld; althans hij was overtuigd, ten zijnen aanzien nimmer eenige personaliteit gebruikt te hebben. Hij dankte intusschen dat lid voor de geleverde schets van de moeijelijke positie waarin de Minister zich bevond en hij herinnerde daarbij hoe ook in Engeland dezelfde klagten omtrent den tragen aanbouw van schepen vernomen werden.

7.0 De Minister had van zijn ambtgenoot voor Kolonien verkregen dat in O. I. voor de dienst der kolonien kleine stoomschepen werden vervaardigd, bestemd, om nu eens transporten te verrigten, dan weder den zeeroof te beteugelen; de bedoeling was echter niet eene koloniale oorlogsmarine te stichten. Wat betreft het verlangen om in Indië te hebben schepen met vol stoomvermogen, zou de ondervinding daarover uitspraak moeten doen. De Minister meende dat kleine schepen in de eerste plaats noodig waren en tevens zou hij wel willen weten hoe veel paardenkracht *meer* een schip zou moeten erlangen om eene reis van 3 a 4 weken te kunnen volbrengen in 3 a 4 dagen? En wanneer men daarbij in aanmerking nam dat één mijlsvaart 150 paardenkracht eischt en twee ton kosten, dan zou de vraag eigenlijk hierop nederkomen, of men de begrooting van Marine van 8 millioen op 12 millioen wilde brengen.

8.0 Wat het eindcijfer betreft, betoogde de Minister, dat men eene begrooting van Marine niet moest beschouwen over een enkel jaar afzonderlijk, maar in verband met andere jaren, omdat de arbeid verrigt in het eene jaar in naauw verband stond tot dien van het andere.

9.0 Terugkomende op het gesprokene betrekkelijk de parlementaire taktiek en op de uitlegging van het woord *grootendeels*, herinnerde de Minister dat hij in de memorie van beantwoording verklaard had dat de meest oneigenaardige beteekenis die men aan dat laatste woord geven kon was, dat het *geheel* aanwezig was. Een derde was misschien gereed en dat rekende hij een groot deel; doch wanneer men onderzocht alle eischen die gedaan werden, dan zou de Minister nog meer bezwaar maken om eene preciese bepaling van dat deel te geven. Intusschen kon hij verklaren dat een zeer aanzienlijk gedeelte van hetgeen voor onze defensie gevorderd zou worden, in 1860 gereed zal zijn.

De heeren *van Franck* en *Hugenholtz* repliceerden den Minister en hielden hunne vroeger ontwikkelde stellingen staande. Laatstgenoemde merkte o. a. op dat de Minister verwezen had naar de overgelegde staten, doch dat men uit die staten niet wel wijs kon worden, en dat hij bij die verwijzing gedacht had aan een officieus gezegde, hem eenmaal door een gewezen Minister van Marine toegevoegd, namelijk „ men moet de leden van de Kamer maar een boel „ papier geven: hoe meer papier hoe minder zij „ letten wat er in staat." — De *Minister van Marine*, andermaal op de bedenkingen der twee vorige sprekers antwoordende, merkte ten aanzien van het gesprokene door den heer Hugenholtz o. a. op, dat hij niemand het regt toekende, om te betwijfelen zijn opregten wensch om de volle waarheid aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal mede te deelen, en dat, wanneer men het mogt voorstellen alsof hij kunstmatige pogingen in het werk stelde om de geheele waarheid te verbergen, dat hij dan dit ten stelligste moest ontkennen.

De heer *van Hoëvell* herinnerde dat de Ministers van Marine en van Kolonien het verleden jaar met hem eens geweest waren omtrent de wenschelijkheid om een krachtigen slag te slaan tegen de zeeroovers van Soolo, doch dat dit zou geschieden in overleg met den Kapitein-Generaal van de Philippijnsche eilanden. Daar hij sedert dien tijd van die zaak niets vernomen had, wenschte hij wel daaromtrent eenige inlichting te ontvangen.

De heer *Rochussen, Minister van Kolonien*, erkende dat de herinnering van den vorigen spreker volkomen juist was. Verleden jaar was de Gouverneur-Generaal gemagtigd geworden om te dien aanzien met den Kapitein-Generaal der Philippijnsche eilanden in overleg te treden. Nederland alleen kon in den Sooloschen Archipel geen expeditie doen, zonder inbreuk te maken op de vriendschappelijke betrekkingen met het Spaansche Gouvernement, ook zonder een voorbeeld te stellen, dat later door anderen zou kunnen worden ingeroepen, indien wij de zeepolitie uitoefenden op een territoir dat ons niet toebehoorde. Dat overleg heeft plaats gehad. Van beide zijden is tot de onderneming bereidvaardigheid betoond; maar de Spaansche Gouverneur was destijds gewikkeld in een oorlog die de concentratie der Spaansche krachten eischte, zoodat het besluit omtrent een voorstel tot gezamenlijke expeditie verschoven is tot een ander tijdstip. Die expeditie was dan ook minder dringend noodzakelijk gekeurd, omdat de voornaamste rooverhoofden of in submissie gekomen of onder opzigt gesteld waren. Met dat uitstel niet tevreden, heeft de Nederl. Regering zich inmiddels gewend tot het Kabinet van Madrid, en daar zou welligt aan het voorstel gevolg zijn gegeven, indien Spanje ook niet op dit oogenblik in oorlog gewikkeld ware. De Minister verklaarde echter dat de aandacht van het bestuur zoowel in Indië als hier op het meer en meer te keer gaan van den zeeroof gevestigd [illegible].

Op eene daarop gevolgde vraag van den heer *Hugenholtz*, antwoordde nog diezelfde Minister dat de ligte vaartuigen, die in Indië aangebouwd zijn, onder het bevel staan van een gewezen officier van de Koninkl. Marine, en dat als zoodanig een naauw verband bestond tusschen dat bevel en de marine zelve, waaruit voortsproot dat er tusschen beiden eene doelmatige zamenwerking bestond.

Niemand meer het woord vragende werden de algemeene beraadslagingen gesloten.

De onder-artt. 1 tot en met 17, bevattende de twee eerste afdeelingen van het hoofdst., gaven tot geenerlei discussie aanleiding.

Bij de algemeene beraadslaging over de 3de afdeeling (Materieel der zeemagt en van 's Rijks werven) ontstond eene wisseling van gedachten tusschen den heer *Hugenholtz* en den *Minister van Marine*. — De heer *Hugenholtz* maakte aanmerking op de verhooging van den post voor werkloonen op 's Rijks werven, terwijl een veel geringer bedrag voor de onderscheiden materialen werd aangevraagd. Bij een minder cijfer van *f* 187,230 voor materialen werd eene vermeerdering aangevraagd van *f* 173,900 voor werkloonen. — De *Minister* antwoordde hierop, dat de opmerking, dat, waar minder materialen verwerkt worden, ook vermindering van werkloon moet worden verwacht, slechts betrekkelijk waar was en zeker niet van algemeene toepassing. Het arbeidsloon tot de materialen stond als 1 tot $2\frac{1}{2}$. Tevens moest men niet voorbijzien den aanzienlijken voorraad van bijna alle hoofdmaterialen, zoodat de vraag niet was of er minder materialen verwerkt, maar of er minder materialen aangeschaft werden.

Bij art. 22 vroeg de heer *van Franck* inlichting omtrent de uitkomsten die verkregen waren bij het openstellen van concurrentie tot levering van stoommachines in de schepen. — De *Minister van Marine* antwoordde dat hij reeds lang persoonlijk verlangd had dat er ook andere fabrieken behalve de twee groote stoomwerktuig-fabrieken machines leverden. Bij de opengestelde concurrentie bleek evenwel dat slechts ééne fabriek in aanmerking kon komen. De Minister had het vaste vertrouwen dat die fabriek goede machines leveren zou, doch zijn wensch om door meerdere fabrieken stoomwerktuigen te doen leveren, was tot dusverre nog niet bevredigd kunnen worden. — De heer *Hugenholtz* merkte hierbij op, dat het hem nog niet voldingend was bewezen, dat de proefneming betrekkelijk de concurrentie was mislukt, en hij spoorde den Minister aan om, zoowel in het belang der schatkist als in dat der nijverheid, die proefnemingen voort te zetten, hetgeen de *Minister van Marine* beloofde, ook omdat zulks met zijne eigen wenschen ten zeerste strookte.

Thans was aan de orde art. 25 (drooge dok te Willemsoord). De heer *van Diggelen* vroeg het woord, maar de heer *van Hoëvell* deed eene motie van orde, om, aangezien het uur reeds ver was verstreken en nog vele belangrijke punten betrekkelijk dit hoofdstuk ter sprake zouden komen, de verdere beraadslaging te verdagen tot morgen ochtend ten 11 ure.

Deze motie werd met 37 tegen 23 stemmen aangenomen.

Tegen stemden de heeren Reinders, de Kempenaar, Lijcklama, Hoekwater, Hengst, Taets van Amerongen, Gevers Deynoot, Schimmelpenninck van der Oye, Beens, Storm van 's Gravesande, Dirks, van Voorthuysen, van Diggelen, van Lijnden, Slicher, van Wintershoven, de Brauw, Mackay, van der Veen Anemaet, Delprat, Duymaer van Twist en de Voorzitter.

Zitting van Donderdag 8 December.

In den aanvang der zitting van de Tweede Kamer van heden heeft de heer *Idserda*, namens de commissie van de verzoekschriften, uitgebragt rapport op het adres van de heeren Schretlen en Maxwils, waarbij zij aan de Kamer verzoeken de door hen gedane aanvrage te ondersteunen van den aanleg eener spoorweglijn van Scheveningen over 's Gravenhage naar Gouda. De commissie stelde voor „ nederlegging ter „ griffie, verzending bij afschrift aan den Minister „ van Binnenlandsche Zaken, met verzoek om de „ Kamer, zoo mogelijk nog voor het aanstaande reces, „ omtrent die concessie te berigten."

Over deze conclusie ontstond eene korte wisseling van gedachten. De heeren *Gevers Deynoot*, *van Hoëvell* en *de Brauw* ondersteunden het voorstel der Commissie. Eerstgenoemde hoopte dat, indien het voorstel werd aangenomen, de Minister de verzending van het adres niet zou beschouwen als eene bloote formaliteit, maar als een prikkel om ten spoedigste een besluit te nemen, met betrekking tot deze belangrijke zaak. — De heer *van Hoëvell* betwijfelde, naar aanleiding van eene vorige discussie, of de Hollandsche Spoorwegmaatschappij wel een definitief verzoek had gedaan tot aanleg van de lijn Leyden naar Woerden, daar zoodanig verzoek eerst door de aandeelhouders moest worden bekrachtigd. Volgens hem moest derhalve de beslissing op de aanvrage van de Schretlen en Maxwils niet afhankelijk gemaakt worden van de voorloopige aanvraag van de Hollandsche Spoorwegmaatschappij; hij zag zelfs geen enkele reden waarom die beslissing niet onmiddellijk zou worden genomen en het was uit dien hoofde dat hij de conclusie der commissie ten sterkste ondersteunde. — De heer *de Brauw*, in gelijken zin sprekende, verklaarde dat de concessie voor den aanleg van de lijn van Leyden naar Woerden inderdaad slechts voorloopig was aangevraagd door den Raad der Hollandsche Maatschappij, en dat hij tevens de verzekering kon geven dat de lijn naar Gouda in betrekking stond met de Rijnspoorwegmaatschappij, zoodat voor de Regering het groote bezwaar was vervallen, bestaande in de bewering, dat die lijn niet door eene kleine afzonderlijke Maatschappij moest worden geëxploiteerd. — De heer *van Hall*, ofschoon de wenschelijkheid erkennende van een spoedig en gunstig besluit op de aangevraagde lijn naar Gouda, meende toch dat de Commissie hare conclusie minder krachtig behoorde te maken, maar hij meende dat de Kamer het regt niet had om de Regering tot het doen van iets bevelen te geven; hij achtte dit eene inconstitutionele daad. — De heeren *Idserda* en *van Diggelen*, leden der Commissie voor de petitien, en de heer *van Hoëvell* bestreden dat gevoelen en betoogden dat de conclusie niet strekte tot het geven van eenig bevel, maar alleen om de Regering te verzoeken zoo spoedig mogelijk aan de Kamer mede te deelen welk besluit zij ten aanzien van de aanvraag genomen had.

Niemand meer het woord vragende werd de discussie gesloten en de conclusie van het rapport zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Daarna ging de Kamer over tot de verdere behandeling van

HOOFDSTUK VIII DER STAATSBEGROOTING.

(*Departement van Marine.*)

Bij onder-art. 25 (drooge dok te Willemsoord), trad de heer *van Diggelen* in een betoog, ten doel hebbende om van den Minister te vernemen een antwoord op de volgende vragen: 1⁰. of niettegenstaande de ontstane scheur het dok met april 1861 aan zijn doel zou beantwoorden. 2⁰. of het dok, als het gereed is, droog gehouden zal kunnen worden zonder andere pompen dan die onafscheidelijk aan zoodanig werk verbonden zijn, en 3⁰. of het den Minister bekend is dat er in den laatsten tijd een middel was ontdekt om drooge dokken, in de omstandigheden als

te Willemsoord, te verkrijgen met volkomen verzekering van den goeden uitslag. — De heer *Lotsy, Minister van Marine*, antwoordde ad 1⁰. dat de dokcommissie in de ontstane scheur geene reden van bezorgdheid voor het werk zag; ad 2⁰, dat voor zoover op dit oogenblik mogelijk was de toekomst te voorspellen, het dok zonder pompen zal kunnen worden droog gehouden, en ad 3⁰, dat het nieuwe middel, waarvan de spreker had gewaagd, zelfs bij de dokcommissie niet bekend scheen, daar deze nog onlangs had verklaard, dat, indien zij andermaal tot zoodanig grootsch werk mogt worden geroepen, zij geene andere middelen dan de thans door haar gebezigde zou weten aan te wenden. — De heer *van Lijnden* vroeg daarop of de omstandigheid dat eene onzer groote oorlogsschepen thans te Cherbourg werd gerepareerd, het gevolg was van ons gebrek aan een droog dok en of, indien het dok te Willemsoord voltooid was, zoodanige reparatien voortaan hier te Lande konden plaats hebben? — Deze tweeledige vraag werd door den *Minister van Marine* volmondig bevestigend beantwoord.

Bij de 4de afd. (personeel der zeemagt) betoogde de heer *Hugenholtz* dat de activiteit onzer zeemagt niet geëvenredigd was aan het drijvend materieel. Tevens merkte hij op vernomen te hebben dat de discipline in den laatsten tijd wel wat te wenschen overliet, en dat men daarvan als oorzaak opgaf dat er kommandanten waren die de krijgstucht minder handhaafden, en dat zij, die de voordeeligste rapporten inleverden met betrekking tot het minste getal van toegepaste straffen, ook het beste aangeschreven stonden. Eindelijk wees hij op het bezwaar, waarop meermalen was gewezen, dat nl. de tuigagie onzer oorlogschepen te zwaar en te moeijelijk te hanteren was. — De heer *Lotsy, Minister van Marine*, antwoordde, dat hem niets bekend was omtrent wangedrag der schepelingen, en dat hij Minister integendeel met groote zorg waakte voor de toepassing der krijgstucht, doch in die rigting welke met den geest des tijds overeenkwam, en als het ware eene mildere herziening van de straffen voor het volk te water voorbereidde. De overige punten zou de Minister in overweging nemen; doch wat het aangemerkte betrekkelijk de activiteit betrof, merkte de Minister op, dat, indien aan de eene zijde aan de behoefte der active dienst voldaan moet worden, men aan de andere zijde moest waken, dat de jeugdige officier niet te lang non-actief blijve en dat niet, door grootere uitbreiding der mindere rangen, de aandrang ook tot uitbreiding der hoogere versterkt worde.

Bij art. 37 (Instituut voor de Marine te Willemsoord) gaf de heer *Hugenholtz* in overweging om de betrekking van kommandant van het wachtschip, die ondergeschikt was aan den vlagofficier te Nieuwe Diep, niet langer in één persoon te vereenigen met de betrekking van kommandant van het Instituut, dat eene onafhankelijke betrekking was. — De *Minister van Marine* antwoordde daarop, dat die gecombineerde betrekking nog tot geenerlei botsing had aanleiding gegeven en dat hij dus bezwaar moest maken in de splitsing, die grootere kosten ten gevolge zou hebben.

Bij het laatste art. van het hoofdstuk, art. 49 (onvoorziene uitgaven), stelde de heer *Dullert* voor om de som van *f* 70,000, voor dat art. uitgetrokken, te verminderen met *f* 20,000. Tot dusver was de som van *f* 50,000 als normaal cijfer voor dien post beschouwd. Als reden tot verhooging had de Minister onder anderen doen gelden de omstandigheid dat op de begrooting voor het eerst de post voor het loodswezen voorkwam, en dat het derhalve niet te berekenen was of daarvoor niet meer geld dan de raming zou noodig zijn. Spreker kon die reden niet aannemen, omdat sinds een aantal jaren de normale som van *f* 50,000 niet was verbruikt en er dus nog ruimte voorhanden zou zijn om den post van het loodswezen zoo noodig te verhoogen. De *Minister van Marine* antwoordde dat in vroegere jaren suppletoire begrootingen bijna de regel waren geweest; dat hij over 1858 geen suppletoire begrooting had aangeboden en dat het nog onzeker was of zoodanige begrooting over 1859 noodig zou zijn. Die onzekerheid hing van vele omstandigheden af. Zoo was gisteren de *Amsterdam* binnengekomen, waarvan welligt een 100tal manschappen moesten worden betaald, en zou het de vraag wezen of daartoe toereikende fondsen aanwezig waren. De beperktheid der sommen had dan ook het gevolg dat reeds met 1 januarij het zwaard hing boven het artikel soldij. Vroeger toch waren de uitgaven voor soldij en schaffing in een art. zamengetrokken, en men vond in de aanschaffing van minder provisien gelegenheid om de meerdere uitgaven voor soldij te dekken. Nu echter waren die twee onderwerpen van elkander gescheiden en kon men dus niet langer voor de eene uitgave putten uit de andere. Wanneer men nu overwoog dat over het jaar 1858 uit de onvoorziene uitgaven *f* 27,000 alleen voor soldij moest worden gebruikt, dan geloofde de Minister dat, indien men geen suppletoire begrooting wilde, de voorzigtigheid gebood voor onvoorziene uitgaven eene hoogere som dan *f* 50,000 te stellen. De Minister voegde er bij dat het gebruik van den post van onvoorziene uitgaven aan eene strenge contrôle was onderworpen en zonder zijne uitdrukkelijke toestemming niets plaats had. De heer *Dullert* verdedigde zijn amendement op nieuw, o. a. aantoonende dat de Minister zich nu beriep op eene omstandigheid die eerst gisteren had plaats gegrepen, maar dat hij geene andere gronden tot verdediging van het voorstel des Ministers kon aannemen, dan die door den Minister in de gewisselde stukken waren opgegeven. — De heer *Hugenholtz* verklaarde zich voor het amendement, juist omdat hij wilde beletten dat de uitgaven voor het loodswezen zouden klimmen, waardoor zou worden afgeweken van het beginsel dat tot grondslag lag van de plaats gegrepen regeling, nl. het beginsel van retributie. — De *Minister van Marine* repliceerde 1⁰, dat het volstrekt zijne bedoeling niet was de uitgaven voor het loodswezen te verhoogen, doch dat het voorzigtig was, juist omdat de regeling nieuw was, zich voor gebeurlijkheden te wapenen, en 2⁰, dat hij wel degelijk reeds in de Memorie van Beantwoording gewezen had op de mogelijkheid dat voor de soldij uit de onvoorziene uitgaven zou moeten geput worden.— Nadat nog de heer *Dirks* op dezelfde gronden als de Minister het amendement bestreden had, werd het in stemming gebragt en met 35 tegen 24 stemmen *verworpen*.

Tegen stemden de heeren Wintgens, Sloet, Schimmelpenninck van der Oije, Reinders, Delprat, Duymaer van Twist, Wichers, van Diggelen, Lijcklama, Anemaet, Taets van Amerongen, van Franck, van Akerlaken, van der Poel, Schimmelpenninck, de Kempenaer, Hengst, Slicher, de Brauw, Jespers, Godefroi, Luyben, Dirks, van Wintershoven, van Heukelom, Begram, Oomen, van Reede van Oudtshoorn, van der Veen, Beens, van Lynden, Mackay, Hoffmann, van Asch van Wijck en de Voorzitter.

Voor stemden de heeren Meeussen, Heemskerk, van Eck, Olivier, Hugenholtz, Idserda, Gevers Deynoot, Poortman, Westerhoff, Storm van 's Gravesande, Thorbecke, van Hoëvell, Kien, Meylink, Dullert, van Heiden Reinestein, van Voorthuysen, de Bieberstein, Betz, van Nispen, Strens, van Zuylen en Wijbenga.

Het hoofdstuk zelf werd daarna *aangenomen* met 48 tegen 12 stemmen.

Tegen stemden de heeren van Heukelom, Kingma, Reinders, Olivier, Hugenholtz, Idserda, Gevers Deynoot, van Franck, Westerhoff, Thorbecke, van Hoëvell en Slicher.

Daarna werd aangevangen de beraadslaging over

HOOFDSTUK IX A.

(*Nationale Schuld*).

Bij de algemeene beraadslaging over dit hoofdstuk voerden het woord de heeren *van Hall, Schimmelpenninck* en *Dirks*.

De heer *van Hall* begon met een overzigt te geven van den staat onzer nationale schuld. In dat deel zijner rede toonde hij aan: dat toen het grootboek in 1815 werd gecreëerd, wij een rentelast hadden van *f* 15,600,000. Dit cijfer klom tot in september 1830 tot *f* 23,430,000. Ten gevolge van de Belgische onlusten was het cijfer in 1843 geklommen tot *f* 38,600,000, waarvan nog afgetrokken waren *f* 4,400,000 voor het aandeel van Belgie. Dit was het hoogste cijfer van onzen rentelast. Die last is verminderd door amortisatie met 5,500,000 en door de maatregelen van 1844 met 3,600,000, dus sedert december 1843 was onze rentelast verminderd met *f* 9,128,000, dus nog altijd zes millioen minder dan het cijfer ten gevolge van de Belgische omwenteling was geklommen. Onze tegenwoordige rentelast ad 31 millioen was alzoo nog het dubbele van het bedrag onzer rente bij de daarstelling van het grootboek in 1815.

Wat betreft het bedrag van onze $2\frac{1}{2}$ pcts schuld, waaromtrent de spreker in eene vorige zitting inlichting had gevraagd, meende hij dat de cijfers, thans nader door den Minister gegeven, wat het resultaat betreft volkomen juist waren. Hij maakte slechts twee opmerkingen omtrent die nadere toelichting: 1⁰, dat het geen gelukkig denkbeeld was om als het ware eene tweede editie eener Memorie van toelichting te geven, vooral omdat die Memorie den stand aanwees van 1 augustus, en de nadere Memorie den stand van zaken op 18 november constateerde. 2⁰. dat uit die nadere memorie blijkt, dat de eerste toelichting niet op waarheid rustte, omdat nu was gebleken dat in de eerste memorie was opgegeven als afgeschreven voor amortisatie hetgeen toen nog niet afgeschreven was.

Over de zaak der afschrijvingen zelve, constateerde de spreker uit de stukken door den Minister overgelegd het feit, dat al de certificaten, krachtens eene vroegere wet ingekocht, vóór 30 april 1859 behoorlijk waren afgeschreven op het hoofd van geamortiseerde schuld. Voorts betoogde de spreker dat hij uit de staten de volgende resultaten had gekregen: 1⁰, wat de $2\frac{1}{2}$ pct. betreft, dat in de maanden mei, junij en julij waren ingekocht voor *f* 2,800,000, — maar dat tot 25 augustus daarvan niet meer was afgeschreven dan *f* 91,000; — dat die afschrijving bedroeg op 27 augustus *f* 2,051,000, op 19 september *f* 2,289,000, en op 20 september *f* 2,400,000, zoodat toen nog 4 ton minder waren afgeschreven dan reeds in julij was ingekocht. 2⁰, wat de 3 pcts. betreft dat in de maanden mei, junij en julij ingekocht waren voor *f* 487,000, en dat daarvan *niets* was afgeschreven voor amortisatie dan eerst in de maand september tot een bedrag van *f* 396,000. — 3⁰. Wat de 4 pcts. betreft, dat in de maanden mei, junij en julij ingekocht waren voor *f* 1,028,000, en geamortiseerd tot op 7 september slechts *f* 50,000 — terwijl op 12 october nog *f* 735,000 werd geamortiseerd. Uit deze cijfers trok de spreker de conclusie, *a* dat niet eenige dagen maar maanden verloopen waren tusschen den inkoop en de afschrijving: *b* dat bij de toelichtende staten aan de Kamer de waarheid niet was opgegeven, want dat in augustus niet was afgeschreven hetgeen men als zoodanig had voorgesteld, en *c* dat deze wijze van handelen niet vroeger plaats had, dan na 30 april van dit jaar. Hij liet aan ieder over uit deze feiten de consequentie te trekken die men wilde; hij voor zich trok daaruit geene enkele consequentie van kwade trouw; maar hij wilde wel zeggen, dat hij *had hooren* vertellen hoe de niet afschrijving het doel had gehad, om bij een mogelijken crisis in den zomer van dit jaar, door beleening van fondsen bij de Bank, te gemoet te komen aan den te grooten aandrang die voor het Muntdepôt kon ontstaan. Dit gerucht achtte de spreker of ondoordacht of bestemd om de Kamer van het regte spoor te leiden, want in de maand mei, toen de vrees voor de crisis bestond, had de Minister, blijkens de staten, nog niets gekocht.

Over de wijze waarop de inkoopen zelve geschied waren, kon de spreker niet oordeelen, maar hij twijfelde niet of de Minister zou daarbij 's Lands belangen hebben behartigd.

De heer *Schimmelpenninck* verklaarde dat niet het feit van de vertraging van de overschrijving tot amortisatie hem zoo zeer belang had ingeboezemd, maar wel het beginsel dat ondersteld werd tot die vertraging aanleiding te hebben gegeven, nl. het beginsel dat eenmaal geamortiseerde schuld op nieuw zou kunnen worden uitgegeven. In eene vorige zitting was de Kamer gerust gesteld; want de Minister, het feit niet tegensprekende, ontkende het gevreesde beginsel voor te staan. Het feit zelf had bij den spreker geen verdenking opgewekt; want hij hield zich overtuigd dat alleen administrative convenientie of eene andere onschuldige oorzaak daartoe aanleiding gegeven had. Intusschen achtte hij het van groot algemeen belang, ook voor den Minister zelf, dat ook het feit tot openbare helderheid werd gebragt. Daarna ging de spreker over tot de ontwikkeling zijner denkbeelden omtrent de door den Minister nader overgelegde staten, waaruit zijns inziens bleek vooreerst, dat sprekers vroegere opgaven daaromtrent volkomen bevestigd werden, en 2⁰, dat de resultaten door den heer van Hall verkregen ook de zijne waren.

De heer *Dirks* betoogde dat alleen door krachtig voortgezette amortisatien de mogelijkheid zou zijn geboren om belastingen af te schaffen en openbare werken aan te leggen. Hij drong derhalve bij den Minister aan om tot den laatsten penning uit de schatkist te amortiseren; doch hij verzette zich tegen den maatregel des Ministers om de renten voor de onuitgegeven schatkistbiljetten slechts pro memorie op de begrooting uit te trekken.

De heer *van Bosse, Minister van Finantien*, maakte in antwoord op de rede van den laatsten spreker bezwaar om met de amortisatien zóó ver te gaan dat men de schatkist van den laatsten penning zou berooven. Wel wilde hij de verzekering geven dat, indien na afloop van het aanstaande reces blijken mogt, dat er meer fondsen beschikbaar waren dan noodig is, de Minister zich haasten zou eene nieuwe amortisatiewet aan te bieden: zelfs reeds nu zou hij geen bezwaar maken om de som voor amortisatie op dit hoofdstuk uitgetrokken met $1\frac{1}{2}$ millioen te verhoogen, daar die som was vrijgevallen door de verwerping van de aangevraagde subsidie voor spoorversmalling.

Vervolgens beantwoordde de Minister de redevoeringen van de heeren van Hall en Schimmelpenninck. Beide sprekers, zeide de Minister, hadden geconstateerd hetgeen uit de overgelegde staten bleek, nl. dat er eenige vertraging heeft plaats gehad bij de overschrijvingen op het grootboek op het hoofd van amortisatie. Die sprekers hadden daarover eenige bedenkingen in het midden gebragt, maar te vergeefs had de Minister de opmerking gewacht dat met die vertraging niet alleen geene kwade bedoeling was beoogd, maar ook dat daardoor niets kwaads *kon* geschieden. Het geldt hier toch aanmerkingen, die, indien ze gegrond waren, niet zoozeer tegen den Minister als tegen onze instellingen zouden getuigen. De Minister hield vol dat wanneer men bij vb. eene som van 10 millioen certificaten inkocht, het onmogelijk was om een enkel stuk weder in circulatie te brengen, zonder dat het onmiddellijk ter kennis kwam van de Rekenkamer. Reeds vroeger had de Minister medegedeeld dat de dagelijksche verrigtingen van alle af- en overschrijving aan de Rekenkamer waren medegedeeld, terwijl zelfs van de geldelijke operatien geregeld opgaven werden gedaan. Daarom herhaalde de Minister dat er geen misbruik hoegenaamd kon gemaakt worden. Wat het effect der zaak betrof, was het volkomen onverschillig of er afschrijving al dan niet plaats had. Wel was het de Minister volkomen eens met de sprekers, dat het ordelijker en beter was, om de afschrijvingen zoo spoedig mogelijk te doen. Nu had hij de zaak onderzocht en het volgende is hem gebleken:

Bij de uitvoering van de eerste amortisatie-wet in 1851, had hij Minister eene instructie gegeven hoedanig moest worden gehandeld, en daarin was voorgeschreven dat de certificaten ingekochte schuld dagelijks op het hoofd van geamortiseerde schuld moesten worden overgebragt. Toen later bleek dat het dagelijksche roijeren volstrekt onmogelijk was van wege het aantal in acht te nemen formaliteiten, werd door den Minister last gegeven om de ingekochte certificaten onmiddellijk te merken met een stempel *Rijks eigendom*. Voor zoo ver de Minister wist, was die last in 1851, 1852 en 1853 onveranderd uitgevoerd. Op 23 december 1853 kwam eene nieuwe wet tot amortisatie tot stand. De toenmalige Minister van Doorn legde haar terstond ten uitvoer, doch in den aanvang van 1854 afgetreden zijnde, werd in de toenmalige orde verandering gebragt. Er werd last gegeven om de onmiddellijke stempeling en afschrijving te staken en om, in verband met de voornemens van den toenmaligen Minister van Finantien, de ingekochte schuld niet te stempelen en een tijd lang in bewaring te houden. Naderhand evenwel zijn die stukken regelmatig op het hoofd van amortisatie overgebragt. De toenmalige Minister was intusschen volkomen in zijn regt, want hij wist dat er geen kwaad uit kon voortvloeijen en geenerlei nadeel voor de schatkist, wanneer hij slechts zorgde dat ten laatste de ingekochte schuld werd geamortiseerd, indien niet de wet daaraan eene andere bestemming zou geven. In zoo ver was de Minister den heer Schimmelpenninck dan ook dankbaar voor het releveren van het feit, omdat hem Minister nu bij onderzoek was gebleken dat van 1854 af niet meer werden in acht genomen de voorschriften die van hem Minister in 1851 waren gegeven, en dat men sedert de certificaten ongestempeld heeft laten liggen en tot groote partijen bijeenverzameld. De Minister voegde er bij, dat hij zorg zou dragen dat voortaan zoo iets niet meer plaats kon hebben, doch hij moest nadrukkelijk nog eens herhalen, dat men zelfs hier de gedachte aan misbruik of nadeel moest laten varen; want dat hij met de eenmaal gesproken woorden van den heer Wintgens zeide, dat in dergelijke zaken zelfs niet de vrouw van César moest kunnen verdacht worden. Overigens erkende de Minister dat ook hij last had gegeven om met de amortisatien niet te spoedig voort te gaan, omdat hij in het begin van het jaar voor gebeurtenissen duchtte, die welligt al de krachten der schatkist hadden kunnen noodzakelijk maken. Wat de aanmerking betreft omtrent de wijze van inkoop der nationale schuld, herhaalde de Min. hetgeen hij bij eene vorige gelegenheid had verklaard, dat de tijdsomstandigheden een sneller inkoop niet raadzaam maakten. Toen echter eenige verademing was gekomen, had de Minister last gegeven tot krachtige voortzetting der amortisatie, maar toen was men gestuit op de omstandigheid dat er soms dagen achtereen geene verkoopers waren te vinden.

De heer *van Hall*, repliceerende op de rede des Ministers, constateerde o. a. dat de Minister nu erkend had, dat de ingekochte schuldbrieven niet werden afgeschreven met het doel om ze bij een crisis te kunnen gebruiken, hetgeen de spreker als onuitvoerlijk beschouwde. In de tweede plaats kwam hij op tegen de bewering dat van de wijze, waarop met de afschrijving gehandeld was, geen misbruik kon worden gemaakt; spreker beweerde van ja. Hij meende dat men winst kon behalen door berekening van renten, daar de opgaven niet dagelijks aan de Rekenkamer werden gedaan. De schatkist kon ook nadeel lijden door een dief die de effecten zou stelen. Men kon de ingekochte effecten ook in beleening leggen; evenzoo kon men die effecten leenen aan de verkoopers op de beurs, solide menschen, maar die willen contramineren zonder de stukken te hebben. Men moest derhalve niet ontkennen de mogelijkheid dat er misbruik kon gemaakt worden. Overigens verklaarde de spreker dat de Minister de zaak zelve voldoende had opgehelderd.

De heer *Schimmelpenninck* betuigde mede, dat de ophelderingen van den Minister hem voldoende voorkwamen, doch dat er bij hem nog een punt duister was gebleven. Indien hij wel was onderrigt, ontving de Rekenkamer niet dagelijks opgaven der operatien, maar eerst na afloop van elke volbragte amortisatie, die nu gebleken was maanden lang te kunnen duren. Intusschen vertrouwde hij op de toezegging door den Minister gedaan en zou hij verder in de zaak berusten.

De heer *van Bosse, Minister van Finantien*, antwoordde dat inderdaad de opgaven aan de Rekenkamer slechts van tijd tot tijd gedaan werden, doch dat die opgaven vergezeld gingen van de bewijzen die constateren moesten hoe dagelijks de aankoop was geschied. Er was bovendien nog eene tweede contrôle: zoodra nl. door den agent te Amsterdam op den kassier van de Ned. Bank werd beschikt, gaf die kassier, buiten den agent om, van alle operatien kennis aan de Rekenkamer. De Minister hield dus vol dat zelfs de gedachte aan misbruik niet bestaan kon.

De algemeene discussien werden daarna gesloten.

De onder-artt. 1—5 werden zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Bij onder-art. 6 (schatkistbiljetten), drongen de heeren *van Hall* en *Dirks* er op aan, om de renten voor de schatkistbiljetten uit te trekken op de begrooting, daar anders in tijd van nood de Minister inderdaad die biljetten niet zou kunnen uitgeven, omdat de rentebetaling daarvan niet bij de wet was verzekerd. De heer *Dirks* stelde dien ten gevolge voor als amendement, om voor art. 6, dat thans pro memorie is uitgetrokken, uit te trekken de som van *f* 416,500.— De *Minister van Finantien* verklaarde dat hij in het verlangen der beide sprekers zou toestemmen, indien hij eenige ongerustheid omtrent den toestand der schatkist koesterde, doch daar dit niet het geval was, achtte hij het uittrekken van het rentebedrag onnoodig. Het amendement werd daarna met 53 tegen 8 stemmen *verworpen*.

Voor stemden de heeren de Brauw, Dirks, van Reede van Oudtshoorn, Wintgens, van Hall, de Kempenaer, Kien en de Voorzitter.

Bij onder-art. 15 (amortisatie van schuld) stelde de heer *Sloet tot Oldhuis* voor, om de som van 6 millioen te verhoogen tot *f* 7,400,000, omdat $1\frac{1}{2}$ millioen waren vrijgevallen door de verwerping bij de Tweede Kamer van de aangevraagde subsidie tot spoorversmalling van den Hollandschen spoorweg. — De *Minister van Finantien* nam dit amendement over, doch verhoogde de som tot *f* 7,500,000, welk voorstel de Vergadering zonder hoofdelijke stemming [illegible]

Hoofdstuk IX A werd daarna aangenomen met algemeene (61) stemmen.

Eindelijk werd in behandeling genomen.

HOOFDSTUK IX B.

(*Departement van Finantien.*)

Over dit hoofdstuk in het algemeen werd geene discussie gevoerd.

De eerste afdeeling (kosten van het Departement) werd zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De tweede afd. (kosten van administratie voor de grootboeken enz.) lokte eenige discussie uit.

De heer *Schimmelpenninck* herinnerde aan de discussien ten vorigen jare gevoerd over den maatregel des Ministers tot vereeniging van de administratie der grootboeken met het agentschap en over de daarmede gepaard gaande opheffing van de commissarissen van het grootboek. Juist in hetgeen nu omtrent de af- en overschrijvingen was gebleken, meende spreker eene rede te zien om de opheffing te betreuren van de contrôle die op de administratie van het grootboek sedert 1814 had bestaan. Hij hoopte dus dat de Minister deze zaak in nadere overweging zou nemen en dat hij de verzekering zou kunnen geven, dat op de eene of andere wijze op den maatregel zou worden teruggekomen. Kon de Minister die verzekering niet geven, dan zou spreker tot zijn leedwezen genoodzaakt zijn zijne goedkeurende stem aan dit hoofdstuk te weigeren. — De heer *van Lijnden* ondersteunde het verlangen van den vorigen spreker. Hij geloofde dat het vertrouwen op de directie van het grootboek wel eenigzins geschokt was. De Minister had waarschijnlijk het toezigt der voormalige commissarissen eenigzins lastig gevonden, maar het toezigt was toch zeker nuttig geweest. Hij kon niet zeggen dat de vereeniging in ééne hand van het toezigt met de directie eene goede regeling was. Z. i. gaf dat geen de minste waarborg; ook hij moest dus verzoeken dat de Minister deze zaak nader in ernstige overweging mogt nemen. — De heer *van Eck* betoogde de wenschelijkheid, om de hoeveelheid van circulerend muntpapier te vermeerderen, daar het platte land daaraan groote behoefte had. Zoodanige vermeerdering zou ook zijn in het voordeel der schatkist, die bij de uitgifte van elke 10 millioen 4 ton rente zou besparen. Was de zaak op zich zelve wenschelijk, dan was zij ook niet onverschillig; want op dezen weg voortgaande, zou men ten aanzien van afschaffing van belastingen en van aanleg van publieke werken nog velerlei wenschen kunnen bevredigen. — De heer *de Bieberstein* gaf den wensch te kennen dat de vreemde zilveren specien, die in Limburg nagenoeg uitsluitend de zilver-circulatie uitmaken, met name de 5 francs stukken tegen den koers van *f* 2.34 bij 's Lands kassen in betaling zouden worden aangenomen. — De heer *Dirks* betoogde de wenschelijkheid om nu voor goed maatregelen te nemen tot wering der Belgische centen, die tot groote schade van het publiek door het Land in grooten getale circuleerden. De heer *van Bosse, Minister van Finantien*, antwoordde: 1⁰, dat de schatkist vreemde geldspecien alleen kon aannemen tegen den koers die haar in staat stelde de kosten zoo noodig van vermunting te dekken; 2⁰, dat de Minister alsnog van meening was dat de voorzigtigheid ontraadde de grens uit te breiden die bij de wet aan de uitgifte van muntbiljetten gesteld was; 3⁰. dat de vroeger bestaan hebbende commissie voor het grootboek niet lastig was geweest voor den Minister en dat die commissie volstrekt geen zelfstandig en onafhankelijk toezigt had geoefend, want dat die commissie als het ware was eene afdeeling van het Departement van Finantiën. Gaarne intusschen zou de Minister de zaak in nadere overweging nemen; want het zou hem aangenaam zijn een middel te kunnen vinden om zonder groote kosten een collegie daar te stellen dat een goed toezigt hield, doch altijd een collegie dat de verantwoordelijkheid des Ministers niet zou ondervangen. Of de overwegingen des Ministers evenwel leiden zouden tot het doel hetwelk de heer Schimmelpenninck zich voorstelde, dat durfde de Minister niet verzekeren.

De 2de tot en met de 7de afdeeling werden daarna zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Bij de 8ste afdeeling (Posterijen) vroeg de heer *van Eck* het woord, doch wegens het vergevorderde uur werd de zitting verdaagd tot morgen ochtend ten 11 ure.

ADRES aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal,

tot welks indiening in de zitting van den Gemeenteraad van heden besloten werd, (zie het verslag in ons nommer van heden.)

Aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

De Raad der gemeente Rotterdam heeft gemeend zich bij verschillende adressen aan Zijne Majesteit en aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te moeten wenden, ten einde de plannen te ondersteunen, die door de heeren J. P. Bredius c. s. voor den aanleg eener spoorweg-verbinding van Rotterdam over Dordrecht en den Moerdijk naar België en den linker Rijnoever, of de zoogenaamde Zuiderlijn, waren ingediend, en dit niet slechts in het plaatselijk belang van Rotterdam en de overige Zuidhollandsche koopsteden aan de Maas, maar ook, omdat naar zijn oordeel het algemeene belang van Nederland vorderde dat, in hoofdtrekken, geene andere dan de bovenbedoelde rigting voor die spoorweglijn wierde gevolgd.

De wijzigingen, die later door de ontwerpers — aan welke intusschen, behoudens bekrachtiging door de wet, concessie was verleend, — in overleg met de Hooge Regering in de rigting der lijnen zijn voorgesteld en door Zijne Majesteit werden goedgekeurd, schenen aan den Raad toe ook zoo zeer met dat algemeen belang in overeenstemming te zijn, dat hij gemeend heeft op nieuw een adres aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te moeten rigten om ook dat gewijzigde plan mede krachtdadig te ondersteunen.

Met het grootste genoegen heeft hij dan ook gezien dat het wetsontwerp tot bekrachtiging daarvan bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal is aangenomen.

De Raad vleit zich dat nu ook uwe beraadslagingen tot denzelfden, in zijn oog voor het algemeen wenschelijken uitslag zullen leiden, doch acht zich niettemin verpligt om de bedoelde plannen ook bij uwe Vergadering voor te staan.

Tot dat einde neemt hij de vrijheid zich tot u te wenden om u, onder referte aan den inhoud der voormelde adressen aan de Tweede Kamer, waarvan hij de eer had afdrukken aan u te doen toekomen, met den meesten aandrang te verzoeken aan het voormelde wetsontwerp ook uwe goedkeurende stem te verleenen en alzoo op nieuw eene concessie te bevestigen, die, naar de innige overtuiging van den Raad, de meest voldoende uitzigten oplevert voor het spoedig en het meest in het algemeen belang tot stand komen van goede en doelmatige spoorwegverbindingen in en buiten het Rijk, en daardoor te bevorderen dat zal worden voorzien in eene behoefte, die door den geheelen Nederlandschen handel sedert lang en dagelijks dringender wordt gevoeld.

Rotterdam, 8 *December*.

De Raad der gemeente Rotterdam.

De Secretaris, STORM VAN 'S GRAVESANDE. De Burgemeester, J. F. HOFFMAN.

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Reyn,

te Rotterdam.